

Fórum života

I. ročník Nepredajné

Editorial

Vstupom Slovenska do EU sa vytvorili mnohé možnosti realizácie jednotlivcov i celej našej spoločnosti nielen po stránke hospodárskej ale aj kultúrnej. Okrem možností visia nad nami i nebezpečenstvá. Žiada sa mi na úvod citovať A. Solženicyna: „Aby ste zničili národ, musíte najskôr roztrhať jeho korene.“ Ako pretrhať korene národa? Jednoduchá odpoveď: zničte jeho pamät. Zabráňte ľuďom poznať, kto sú a odkiaľ pochádzajú. Prečo tento úvod?

Keď sa zamyslíme nad situáciou okolo seba, zistíme, že máme kolo seba dve názorovo rozdielne skupiny. Jedna je kresťanská a konzervatívna. Akoby sa však z „kultúrneho sveta“ vytrácala. V najsledovanejších médiách je o nej málo počut. Všimnime si druhú skupinu, je sociálne tolerantná, „moderne liberálna“. Táto kultúra, ktorej spolupracovníkmi sa stali médiá, nenechala nikoho bez povšimnutia. Naši prarodičia žili v priemere oveľa kratšie, ale žili vo viere pre večnosť. My žijeme v dobe, keď sa ľudský život predlžuje, ale v skutočnosti žijeme oveľa kratšie ako naši predkovia. Viera vo večnosť sa vytratila. Žijeme len prítomnosť, ktorá nás vedie k uponáhľanosti, preťažnosti, k depresiám, ustráchanosti, k strate solidarity - záujmu o druhého a chabo odrážame palbu „novej kultúry“.

Odpoveď na problémy súčasného človeka nám dáva viera. Podľa prof. M. Zulehnera z Viedne hlavnou prekážkou našej snahy pozitívne meniť svet okolo nás je strach. Strach zo straty vlastného pohodlia. Strach z krátkeho života. Riešenie môžeme nájsť v ponorení sa do Boha a jeho milosrdnej lásky. Toto ponorenie nám pomôže vynoriť sa uprostred ľudí, ktorí žijú len túto prítomnosť. Veľká úloha cirkvi je práve v tom, aby viedla ľudí k skutočnej spiritualite - duchovnosti, a taktiež k solidarite - k službe. Spiritualita a solidarita budú vtedy autentické, keď budú v rovnováhe.

Občasník Fóra života je alternatíva, ktorá ponúka informácie z diania v oblasti kultúry života. Záleží na vás, akú budúcnosť bude mať. Vydanie tohto čísla bolo ohrozené v dôsledku nedostatku financií. Znova vás chceme požiadať, aby ste vo svojom okolí rozširovali informácie o občasníku Fóra života, posielali nám svoje nápady a pripomienky k forme i obsahu, a tak prispepli ku skvalitneniu jedného z mála médií, ktoré je na strane života.

Marcela Dobešová,
predsedkyňa Fóra života

Z obsahu:

SLOVENSKO

Výhrady k charte základných práv	2
Pripravuje sa nový zákon o rodine	2
Záborská bola zvolená za predsedníčku výboru	2
Na Slovensku sa zvýšil počet narodených detí	2
Pre posúdenie potratového zákona bude kľúčový text Ústavy SR	2
Reakcie na vystúpenie ministrov KDH v Bruseli	3
Hra o slovíčka?	4
Skupina občanov a KDH protestovalo proti odsúdeniu švédskeho pastora	5

SVET

Ochrana manželstva v USA	6
Interrupčné centrum proti ihrisku	7
Malta odoláva feministckej ofenzíve OSN	7
Vatikán o spolupráci mužov a žien	7
Obchodovanie s časťami ľudských tiel	8
Rozhodnutie Veľkej komory v prípade Vo verzus Francúzsko	8
Hrozba federalizácie rodinného práva v EÚ	10
Krátke správy	10

AKTIVITY FÓRA ŽIVOTA A INÝCH ORGANIZÁCIÍ

Fórum života ďakuje za podporu	12
„Náš“ hlas pre ochranu ľudského života v E. p.	12
Hľadáme dobrovoľníkov	12
Podelfte sa svojim svedectvom	12
Fórum života zbieralo podpisy za zákaz klonovania	13
Európa za rodinu (E4F) na Slovensku	14
Správy z Centra pre rodinu v Poprade	14
Najlepšia mama je aj otcom	14
Predstavenie organizácie: Áno pre život	15

TÉMA

Anonymné a utajené pôrody	17
Možnosť objednania publikácií	22
Konkrétna pomoc ženám a rodinám v núdzi	23

Výhrady k charte základných práv

Kresťanskodemokratické hnutie má podľa jej predsedu Pavla Minárika výhrady k prijatiu Charty základných práv: „Jej text môže totiž vyhovovať každému a zároveň nemusí vyhovovať nikomu.“ Charta okrem iného deklaruje právo na život. Je však zvláštne, že prijat by ju mali krajiny s odlišnými postojmi k tomuto právu, pretože by platila na Slovensku, kde je eutanázia nezákonná, i v Holandsku, kde je zákonná. Podľa Minárika by chartu mohol Európsky súdny dvor vysvetľovať nejednoznačne.

Charta základných ľudských práv je súčasťou ústavnej zmluvy Európskej únie, deklaruje základné občianske a sociálne práva. Právo na manželstvo a na založenie rodiny charta garantuje v súlade s národnými zákonmi.

Fórum života, 23.6. Bratislava

Pripravuje sa nový zákon o rodine

Na jeho príprave spolupracovali ministerstvá spravodlivosti a práce, na pripomienkovanie ho predložil minister spravodlivosti Daniel Lipšic.

Fórum života, 27.6. Bratislava

Po 23 rokoch sa na Slovensku zvýšil počet narodených detí

V roku 2003 sa narodilo 51 713 živých detí, čo bolo o 872 detí, t. j. o 1,7% viac ako v roku 2002. Hrubá miera pôrodnosti sa zvýšila na 9,6 promile (počet narodených na 1000 obyvateľov) a úhrnná plodnosť žien na 1,205. Zvýšil sa aj priemerný vek matiek pri narodení všetkých detí na 26,9 roka a pri narodení prvých detí na 24,9 roka.

V posledných rokoch sa zvyšuje počet detí narodených mimo manželstva. V roku 2003 sa narodilo mimo manželstva 12 073 živých detí, čo bolo o 1 089 viac ako v predchádzajúcom roku. Na celkovom počte živonarodených detí to predstavovalo 23,3%. V manželských vzťahoch sa narodilo takmer 40 tisíc živých detí (76,7%).

Aj v roku 2003 pokračoval pokles potratovosti. Potratom bolo ukončených 21 159 tehotenstiev, o 982 menej ako v roku 2002. Na 100 narodených pripadlo 40,7 potratov (v roku 2002 to bolo 43,4 potratov). Z celkového počtu potratov pripadlo 76,7% (16,2-tisíc) na umelé prerušenie tehotenstva (v roku 2002 to bolo 78,5% a 17,4-tisíc). Zo 100 tehotenstiev bolo ukončených narodením dieťaťa 71 a potratom 29 tehotenstiev.

Bolo uzavretých 26 002 sobášov, o 940 viac ako

v roku 2002. Vo väčšej miere sa začali realizovať „odložené sobáše“ z minulých rokov. Priemerný vek pri sobáši sa zvýšil u mužov na 29,5 a u žien na 26,5 rokov. Zvýšil sa aj vek vstupu do prvého manželstva, u mužov dosiahol 27,2 a u žien 24,6 rokov.

Štatistický úrad Slovenskej republiky, www.statistics.sk, 30.6. Bratislava

Anna Záborská bola zvolená za predsedníčku výboru

Za novú predsedníčku Výboru pre práva žien a rovnosť pohlaví Európskeho parlamentu, bola zvolená Anna Záborská. Za jej zvolenie hlasovalo v tajnej voľbe pätnásť členov výboru, proti boli štyria a traja sa zdržali.

Pôvodne mala byť zvolená o tri dni skôr. Omeškanie spôsobili poslanci socialistickej frakcie, ktorí porušili dohodu s európskymi ľudovými demokratmi, za ktorých Záborská kandidovala, a na hlasovaní sa neúčastnili.

Na ich postoj reagoval podpredseda KDH Vladimír Palko, ktorý povedal: „V uplynulých mesiacoch nebolo pre európskych ľavičiarov žiadnym problémom, že do funkcií komisárov Európskej komisie sa dostali štyria bývalí členovia východoeurópskych komunistických strán.“ Dodal, že je pre socialistov problém, ak sa predsedníčkou výboru EP má stať žena s kresťanskými názormi, ktorej otec bol väznený komunistami pre kresťanské názory.

Fórum života, 26.7. Bratislava

Pre posúdenie potratového zákona bude kľúčový text Ústavy SR

Prípad Vo verzus Francúzsko nastolil otázku, ako sa zachová ústavný súd pri posudzovaní potratového zákona a či výsledok z Francúzska neovplyvní jeho rozhodnutie. Poradca ústavného súdu (ÚS) Ladislav Orosz na to povedal: „Každé rozhodnutie si vyžaduje podrobnú analýzu, zvlášť ak sa týka práva na život. Z dostupných informácií o najnovšom rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP), ktorý sa zaoberal posúdením práva plodu na život, to nebude mať vplyv.“

Napriek tomu, že Európsky súd pre ľudské práva plodu vo vek 20-24 týždňov nedal právny štatút osoby, nevyjadril sa k otázke, kedy ľudský život začína a či má plod právo na život. Riešenie tejto otázky nechal na členské štáty. To znamená, že pre rozhodnutie ÚS bude kľúčovým a rozhodujúcim text článku 15 a súvisiacich článkov Ústavy SR. Na rozhodnutie ESLP zareagoval minister spravodlivosti Daniel Lipšic

slovami: „Európsky súd pre ľudské práva veľmi zreteľne povedal, že otázka miery ochrany nenarodného ľudského života je vecou národného práva a nie jeho vecou.“

Jeden z dôvodov na odročenie konania bola žiadosť ministra spravodlivosti Daniela Lipšica, aby sa počkalo na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva v podobnom prípade. Na otázku, kedy bude Ústavný súd rozhodovať o potratovom zákone, predseda Ústavného súdu Ján Mazák uviedol, že rozhodovať sa bude vtedy, keď bude zbor sudcov kompletný. Týmto krokom chce predísť tomu, aby hociktorá zo zúčastnených strán mohla z dôvodu nekompletnosti pléna spochybniť rozhodnutie ústavného súdu.

Fórum života, 11.7. Bratislava

Reakcie na vystúpenie ministrov za KDH v Bruseli

Holandské predsedníctvo EÚ na zasadnutí Rady ministrov dňa 19. júla v Bruseli navrhlo vzájomné uznávanie inštitútov rodinného práva, čo by znamenalo, že manželstvá a civilné zväzky osôb rovnakého pohlavia by museli byť uznávané v členských štátoch EÚ. Proti tomuto návrhu ostro vystúpili ministri Vladimír Palko a Daniel Lipšic.

V stanovisku SNS sa uvádza: Slovenská národná strana (SNS) podporuje názory Kresťanskodemokratického hnutia (KDH), ktoré odmietlo vzájomne uznávať manželstvá a civilné zväzky osôb rovnakého pohlavia v členských štátoch Európskej únie.

Aliancia nového občana (ANO) rozhodne nesúhlasí s konaním ministrov KDH Vladimíra Palka a Daniela Lipšica. Svojím postojom totiž podľa ANO vykreslili občanov Slovenska ako netolerantných ľudí popierajúcich slobodu a nerešpektujúcich vývoj v modernej spoločnosti.

Na otázku, či ministri mali svoje stanoviská konzultovať s vládou, ústavný právnik Radoslav Procházka uviedol, že slovenský právny poriadok im túto povinnosť neukladá. „Je teda vecou konkrétneho ministra, v akom rozsahu a akým spôsobom bude na zasadnutí rady vykonávať svoj politický mandát,“ dodal Procházka.

Na jeseň sa návrh na vzájomné uznávanie manželstiev vráti na rokovanie Rady ministrov a následne aj Rady EÚ. V obidvoch radách je rozhodovanie založené na jednomyselnom hlasovaní. Na to, aby návrh zákona neprešiel, stačí veto jednej krajiny. Ak teda Slovensko nezmení svoj postoj, programový dokument nebude schválený.

Fórum života, 20. - 22. 7. Bratislava

Ministri Vladimír Palko a Daniel Lipšic budú možno pri konečnom hlasovaní o návrhu uznávať rodinné zväzky uzavreté v cudzích štátoch viazaní rozhodnutím Výboru NR SR pre európske záležitosti. Výbor je zatiaľ nefunkčný, zvolený je len jeho predseda Tibor Mikuš (HZDS). Denník SME informoval, že podľa pána Mikuša pojem manželstvo má byť vyhradený pre osoby rozdielneho pohlavia. Registrované partnerstvá uzavreté v iných krajinách by sa podľa neho mali rešpektovať. To by však znamenalo prakticky súhlas s registrovaným partnerstvom aj na Slovensku.

Pán Mikuš si pravdepodobne neuvedomuje riziká, ktoré by z takéhoto rozhodnutia vyplývali. Určite by mal vedieť, čo si o tejto problematike myslia občania. Nižšie uvádzame kontakt na neho ako aj na troch najvyšších ústavných činiteľov, ktorí by mali počuť váš názor:

Tibor Mikuš

Národná rada SR

Nám. A. Dubčeka, 812 80 Bratislava

E-mail: tibor_mikus@nrslr.sk

Tel. č. poslaneckej kancelárie: 02/592 31 218

Pavol Hrušovský

Národná rada SR

Nám. A. Dubčeka, 812 80 Bratislava

E-mail: pavol_hrusovsky@nrslr.sk

Ivan Gašparovič

Kancelária prezidenta SR

Hodžovo nám. 1, 810 00 Bratislava

E-mail: informacie@prezident.sk

Mikuláš Dzurinda

Úrad vlády SR

Nám. slobody 1, 813 70 Bratislava

E-mail: premier@vlada.gov.sk

Fórum života

Lekári zachránili 410 - gramové dieťa

Lekárom z novorodeneckého oddelenia Rooseveltovej nemocnice v Banskej Bystrici sa podarilo zachrániť dieťa s hmotnosťou 410 gramov. Primár novorodeneckého oddelenia Juraj Zbojan povedal, že: „prežívanie detí s hmotnosťou pod pol kilogramu je aj vo svetovom meradle výnimočné.“ Na ilustráciu: hmotnosť dieťaťa, ktoré príde na svet v deviatom mesiaci, sa pohybuje okolo 3 kilogramov.

Podľa primára pokrok posúva hranice prežívania do 24. až 23. týždňa. Dievčatko sa narodilo pod hranicou 24. týždňa tehotenstva. V Rooseveltovej ne-

mocníci majú skúsenosti s deťmi, ktoré majú nízku či extrémne nízku pôrodnú hmotnosť. Ročne sa ich tu narodí 60 - 70. Pri hmotnosti 1 až 1,5 kilogramu je úmrtnosť v podstate nulová, pod hranicou jedného kilogramu je 30-percentná.

Svetová zdravotnícka organizácia WHO definuje hranicu prežitia pri 22. týždni tehotenstva alebo hmotnosti 500 gramov. Táto hranica sa neustále posúva smerom nadol. Príčinou zmeny tejto hranice je stále modernejšie vybavenie a nové poznatky o vývoji dieťaťa. To, čo sa nezmenilo, je samotné dieťa. Snaha priznávať štatút osoby podľa schopnosti udržať pod pri živote tak pôsobí prínajmenšom zvláštne.

Fórum života, 30.6 Banská Bystrica

Antidiskriminačný zákon

Národná rada SR prijala s účinnosťou od 1.7.2004 zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach, o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon).

Antidiskriminačný zákon je kontroverzný najmä kvôli explicitnému pomenovaniu nového diskriminačného kritéria sexuálnej orientácie. Hoci v platnom zákonníku práce je už zakázané zisťovať sexuálnu orientáciu, antidiskriminačný zákon v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania v pracovnoprávných vzťahoch zakazuje diskrimináciu osôb z dôvodu ich sexuálnej orientácie.

Zákon je však pozoruhodný ešte kvôli ďalším diskriminačným kritériám, ktoré sa v ňom nachádzajú. Novelizovaný zákon o zdravotnej starostlivosti zakazuje diskrimináciu okrem iného z dôvodov pohlavia a rodu, ale aj zdravotného postihnutia a veku. Tak sa do zákona dostala popri pohlaví aj feministická terminológia rodu, ale tiež problematika diskriminácie na základe zdravotného postihnutia a veku. Fórum života upozorňuje práve na diskrimináciu nenarodených detí z dôvodu postihnutia a vývinového štádia, respektíve veku, ktorú obsahuje súčasná potratová legislatíva, ako aj navrhovaná novela zákona o umelom prerušení tehotenstva.

Treba dúfať, že tento zákon nebude zneužitý na oslabenie či dokonca redefiníciu manželstva a zavádzanie feministickej ideológie, ale naopak, pomôže k presadeniu práv ľudí, ktorí to najviac potrebujú.

Patrik Daniška

Hra o slovíčka?

Podstatou antidiskriminačnej legislatívy by mala byť snaha o elimináciu iného zaobchádzania na základe niektorých odlišností, ktoré by mohli k nemu

viest, avšak za predpokladu, že dôsledkom uplatnenia práva nebude ohrozená iná skupina občanov, resp. spoločnosť vôbec. Spĺňa odstránenie diskriminácie na základe spornej sexuálnej orientácie túto podmienku?

Výhrady voči schválenej podobe antidiskriminačného zákona spočívajú v obave z ohrozenia statusu manželstva a klasickej rodiny, a teda aj celej spoločnosti, ktorá doposiaľ v zákone deklaruje svoju závislosť od stavu klasickej rodiny. Jeho formulácia totiž vytvára precedens, ktorý otvára cestu k legalizácii tzv. registrovaných partnerstiev, a následne napr. k sprístupneniu služieb asistovanej reprodukcie či zvereniu výchovy detí adopciou týmto partnerstvám.

Manželstvo bolo odjakživa v spoločnosti vysoko preferovaným vzťahom, ba považovalo sa za základ spoločnosti. Avšak nie preto, že partneri sú heterosexuáli, ale pre jeho schopnosť založiť rodinu a riadne vychovávať deti, čo je v životnom záujme každej ľudskej spoločnosti. Jadrom zákonnej podpory manželstva bola ochrana a preferencia takého vzťahu, ktorý mal potenciál vytvoriť optimálne prostredie pre prijatie a zdravý rast dieťaťa.

Postaviť partnerstvá inak sexuálne orientovaných občanov na úroveň heterosexuálnych znamená uznať ich sexuálne správanie ako rovnocenný a prirodzený variant heterosexuálneho správania sa. Nakoľko však bude homosexuálne sexuálne správanie prirodzené a normálne, natoľko bude heterosexuálne neprirodzené.

Ak akákoľvek sterilná sexuálna aktivita bude mať rovnakú podporu (i morálny status) spoločnosti ako manželstvo, tak aj hodnota trvalého sexuálneho vzťahu muža a ženy bude odvodnená nie od potenciálu privádzať deti na svet a zaviazat sa k vernosti, ale iba od schopnosti sexuálne uspokojiť partnera. Preferovanie sexuálneho správania na úrovni sebauspokojovania vedie k morálnemu posväteniu konzumného prístupu k ľudskej sexualite a opomína význam zodpovednosti, ktorú brávali na svoje plecia manželstvá tým, že sa rozhodli založiť rodinu.

Manželstvo degradované na úroveň zväzkov, ktorých doménou nebyva zodpovednosť voči partnerovi ani dieťaťu, je vlastne v nevhode oproti iným partnerstvám bez požiadavky reprodukcie a ťažko môže motivovať k neuprednostňovaniu neformálnych zväzkov.

Napriek snahám homosexuálnych aktivistov povýšiť jednotlivé príbehy neharmonických manželstiev na všeobecný princíp fungovania manželstva, s cieľom oslabiť jeho význam ako optimálneho prostredia pre zdravý vývoj dieťaťa, pozitívny vplyv otca a matky – dimorfného rodičovského páru, nemožno nahradit dvojicou osôb rovnakého pohlavia i keby

fungovala čo možno najlepšie. Legalizovaním registrovaného partnerstva spoločnosť riskuje, že mnohé deti pripraví o to najpotrebnejšie a ohrozí nielen ich, ale cez nich aj seba.

Nemožno zabúdať, že úlohou zákonov nie je len bezpečnosť občanov, ale aj zvýraznenie hodnôt nevyhnutných pre fungovanie spoločnosti. Namiesto energie venovanej ozdraveniu heterosexuálnej rodiny, povýšenie registrovaného partnerstva na úroveň podobnú manželstvu veľmi pomôže úsiliu homosexuálnych aktivistov poprieť manželstvo ako základ každej spoločnosti a zároveň morálne ospravedlní príčiny, ktoré bezprostredne vedú nielen k morálnej úrovni spoločnosti, ale aj k prehlbovaniu súčasnej krízy manželstva. Každé uznanie alternatívnej hodnoty oslabí pravé hodnoty, čím si v prípade manželstva spoločnosť podrezáva konár, na ktorom sedí. Všetko, čo oslabí manželstvo, prináša v konečnom dôsledku v spoločnosti nesmierne škody. Veď za všetkými negatívnymi javmi spoločnosti môžeme nájsť rozvrátenú rodinu.

Luboš Štofko

Skupina občanov a KDH protestovalo proti odsúdeniu švédkeho pastora

Búrlivú diskusiu na Slovensku vyvolal protest KDH proti verdiktu švédkeho súdu, ktorý odsúdil 63-ročného protestantského kňaza na mesiac väzenia za jeho výroky o homosexualite počas kázne. Široká slovenská spoločnosť tak ako jediná v Európe zareagovala na tento prípad, podľa všetkého prvý svojho druhu.

Minister vnútra SR Vladimír Palko vidí prípad v širších súvislostiach. „Tá ľavicovo-liberálna ideológia, ktorá chce takýmto spôsobom zavádzať tyranie, zneužíva na šírenie tejto tyranie aj Európsku úniu,“ povedal novinárom. Stalo sa podľa neho prvýkrát v modernej histórii demokratickej Európy, že zavreli kňaza za jeho výroky v kázni. Šéf KDH a predseda parlamentu Pavol Hrušovský zdôraznil, že cirkev má právo verejne vyjadrovať morálne stanoviská.

Spolu 32 slovenských občanov adresovalo otvorený list švédskemu kráľovi s výzvou na prepustenie pastora. List označuje reakciu na vyjadrenia pastora za prejav netolerantného myslenia, porušenie náboženskej slobody, slobody slova a diskrimináciu kresťanskej identity. „... (Kresťania) označujú mnohé typy ľudského konania za nemorálne, dotýčnú osobu ako človeka bezpodmienečne milujú.“ Výzvu iniciovanú lingvistom Michalom Svetským podpísali mediálny kníhkupec a publicista Juraj Kušnierik, katolícky kňaz Marián Gavenda, pedagóg Dušan Jaura

a žurnalisti Martin Hanus, Vladislav Gális a Marína Gálisová.

Gavenda v separátnom vyjadrení pre médiá vyhlásil, že odsúdenie homosexuálnej praxe vychádza z prirodzeného zákona a v súvislosti so snahami právne legitimizovať homosexualitu dodal, že každý objektívny zákonodarca by mal prirodzený zákon zohľadňovať.

Naproti tomu ANO, hlásiaca sa k liberálom, označila iniciatívu KDH za poškodzujúcu záujmy Slovenska a zasahujúcu do zvrchovanosti švédskych súdov. Poslanec Jozef Banáš (SDKÚ) navrhol, aby sa zahraničnými aktivitami KDH, ktoré sú podľa neho protieurópske a protiintegračné, zaoberal parlament na mimoriadnom zasadnutí.

Prometheus – občianske združenie nielen pre gayov a lesby – v otvorenom liste KDH uviedli, že sloboda slova je neodškriepiteľná, avšak toto slovo nesmie napádať iné osoby, skupiny alebo národy a vytvárať k nim neznašanlivé nálady. Prometheus tvrdí, že výroky KDH môžu podnieť isté skupiny k rovnakým aktivitám, aké sa na svete diali počas II. svetovej vojny

Podľa súdu pastor letničnej cirkvi Ake Green svojou kázeň v lete v roku 2003 predniesol za účelom znevažovania homosexuálov ako skupiny národa a pohrdania nimi, a tak podnecoval nenávisť. Green sa bránil tým, že v kázni je homosexualita vrodeným pudom alebo hra zlých síl s ľuďmi? prezentoval biblický pohľad. Stručné agentúrne správy informovali iba o tom, že Green označil homosexualitu – nie homosexuálov – za „abnormálnu, strašný rakovinový nádor na tele spoločnosti“.

Spracoval z tlače: Michal Svetský

Polícia odhalila Bratislavčana, ktorý šíril detskú pornografiu

Polícia v Bratislave odhalila 37-ročného Vladimíra H., ktorý prostredníctvom internetu oslovoval ženy a ponúkal im pornografický materiál, na ktorom bol zachytený pohlavný styk medzi malým dievčatkom a mužom. Na otázky o pôvode materiálu záujemkyniam odpovedal, že zachytáva pohlavný styk medzi ním a jeho dcérou. „Polícia ho obvinila z trestného činu šírenia detskej pornografie, v súčasnosti je väzobne stíhaný,“ informoval dnes novinárov viceprezident Policajného zboru Jaroslav Spišiak.

Ďalším závažným činom bolo, že ženám navrhoval, aby mali spolu dievčatko, ktoré by mohli spoločne pohlavne zneužívať. Odhalený bol aj vďaka spolupráci dvoch žien, ktoré jeho činnosť oznámili policíi.

Fórum života, 25.6. Bratislava

Ochrana manželstva v USA

14. júla hlasoval americký senát o ústavnom dodatku o ochrane manželstva, ktorý by zabránil redefinícii manželstva a uzatváraníu „manželstiev“ homosexuálmi. Návrh neprešiel v pomere hlasov 48:50. Návrh nepodporili ani niektorí republikáni, ktorí si neželali vstupovať do federálnej ústavy (za 200 rokov prešlo z 11-tisícov pokusov o ústavné dodatky len 17) a myslia si, že túto problematiku by mali riešiť jednotlivé štáty samy. Argumentovali tiež platným zákonom o obrane manželstva. Ten však podľa viacerých analytikov nemá dostatočnú silu, aby zabránil nevoleným aktivistickým sudcom prinútiť štáty uznávať homosexuálne „manželstvá“ uzavreté v inom štáte. Z amerických štátov „sobášia“ homosexuálov zatiaľ len v Massachusetts, kde o tejto otázke rozhodol súd v novembri 2003. Podľa Tonyho Perkinsa z Family Research Council: „Dnešné hlasovanie Senátu nateraz ponechalo rozhodnutie o budúcnosti manželstva v rukách nevolených sudcov.“ Dodal však, že boj o manželstvo sa ešte len začal.

23. júla Snemovňa amerického kongresu väčšinou 233:194 prijala zákon o ochrane manželstva (The Marriage Protection Act), ktorý odoberal všetkým federálnym súdom, vrátane Najvyššieho súdu, kompetenciu prinútiť štáty uznávať cudzie „homosexuálne“ manželstvá. Tým sa zabráni ich šíreniu zo štátu do štátu pomocou federálnych súdov. Ani tento zákon však nemá dostatočnú silu, aby nemohol byť Najvyšším súdom vyhlásený za protiústavný. Prorodinné organizácie preto vyzývajú na opätovné hlasovanie o federálnom ústavnom dodatku.

Medzitým prebrali aktivitu aj jednotlivé štáty. Dospiaľ 37 štátov USA definovalo manželstvo ako zväzok jedného muža a jednej ženy. V Missouri bol 3. augusta presvedčivou väčšinou 70% prijatý dodatok k štátnej ústave, ktorý zakazuje „homosexuálne“ manželstvá. Očakáva sa, že tento rok prebehne podobné hlasovanie v ďalších 12 štátoch. Najbližšie v Louisiane 18. septembra. V štáte Ohio už zozbierali 400 000 podpisov za prijatie dodatku k ústave.

Medzitým prebrali aktivitu aj jednotlivé štáty. Dospiaľ 37 štátov USA definovalo manželstvo ako zväzok jedného muža a jednej ženy. V Missouri bol 3. augusta presvedčivou väčšinou 70% prijatý dodatok k štátnej ústave, ktorý zakazuje „homosexuálne“ manželstvá. Očakáva sa, že tento rok prebehne podobné hlasovanie v ďalších 12 štátoch. Najbližšie v Louisiane 18. septembra. V štáte Ohio už zozbierali 400 000 podpisov za prijatie dodatku k ústave.

Podľa Tonyho Perkinsa je jedna vec istá: „Snaha o ochranu manželstva má bezprecedentnú podporu... Prieskum za prieskumom ukazuje, že 60 až 70%

Američanov chce, aby manželstvo zostalo zväzkom jedného muža a jednej ženy. Američania si uvedomujú, že ochrana manželstva je životne dôležitá pre budúcnosť rodiny, blahobyt detí a bezpečnosť národa.“

LifeSiteNews.com, Family Research Council, 10. 8. 2004

Vo Švédsku uväznili pastora pre biblický názor na homosexualitu

Na mesiac väzenia bol odsúdený protestantský pastor Ake Green, ktorý v kázni povedal, že „homosexualita je rakovinový nádor v tele spoločnosti“. Súd to označil za porušenie antidiskriminačného zákona. Green na súde svoje výroky nepoprel a povedal, „že v svojej reči vysvetlil biblický pohľad na homosexuálne správanie.“ (Res Catholica, Kathnet, 7. 7. 2004). Podobnému trestnému stíhaniu čelí aj madrijský kardinál, ktorý tiež kázal o homosexualite. V jeho prípade sa necituje „expresívny“ názor, ale samotná skutočnosť, aký názor na homosexualitu zastáva. Írski biskupi a klérus boli varovaní pred šírením oficiálneho doktrínálneho textu Svätej stolice o homosexualite, čo údajne podnecuje nenávisť. Tlaky na duchovných v otázke homosexuality sú aj vo Francúzsku. V USA sa utvorila skupina Mainstream Coalition, ktorá má podľa vlastnej webstránky asi 100 ľudí „monitorujúcich“ kázne a bohoslužby vo vybraných kostoloch. Zameriavajú sa na postoj kňazov k homosexualite.

LifeSiteNews.com, 30. 7. 2004

Nemecký opozičný líder hovorí, že je praktizujúci homosexuál: žiada homosexuálne manželstvo, adopciu homosexuálmi, dôchodkové a daňové výhody

Nemecký opozičný líder Guido Westerwelle minulý týždeň verejne vyhlásil, že je praktizujúcim homosexuálom a že má úmysel získať viac práv pre homosexuálov, vrátane možnosti „zosobášiť sa“. Westerwelle sa k veci vyjadroval v sobotu, sprevádzaný veľkými mediálnymi fanfárami. Povedal, že homosexuáli by mali mať rovnaké právo adoptovať si dieťa ako zosobášené heterosexuálne páry. Podľa Westerwelleho vládna koalícia síce presadzuje „práva“ párov rovnakého pohlavia, ale označil to za „poloopatrenia“, vrátane navrhovaného zákona umožňujúceho partnerom rovnakého pohlavia adoptovať dieťa jedného z nich, ak je rodičom.

LifeSiteNews.com, 26. júla 2004

Interrupčné centrum proti ihrisku – – hlasy detí by prekážali matkám idúcim na potrat

Medzinárodné austrálske interrupčné centrum Marie Stopes namieta proti plánu na vybudovanie centra detskej starostlivosti v jeho blízkosti – predstavitelia sa boja, že hlasy hrajúcich sa šťastných detí budú nepríjemné pre matky, ktoré sa chystajú zabíť svoje nenarodené deti.

„Hlavný dôvod (námiety) je, že ich klientky by pri vystupovaní z áut a vchádzaní do kliniky zadným vchodom počuli hlasy detí a myslím, že cítia, že tie by ich emočne rozrušovali,“ povedal starosta Charlie Gregorini podľa novin Australia's Sunday Times. „Bola by to emotívna situácia pre niekoho, kto sa rozhodol pre potrat, a posledná vec, čo by počul pred vstupom do kliniky, by boli šťastné hlasy detí.“

Interrupčné centrum sa cez prostredníka dohodlo s centrom detskej starostlivosti, že sa vybuduje dvojmetrová betónová stena, ktorá zabráni prenikaniu hlasov detí.

LifeSiteNews.com, 21. júla 2004

Malta odoláva feministickej ofenzíve OSN

Komisia OSN pre odstránenie diskriminácie žien (CEDAW) sa stretla s maltskou delegáciou s cieľom prediskutovať pristúpenia Malty k Dohovoru o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien. Malta má celý rad výhrad voči dohovoru, ktorý ratifikovala v roku 1991. V prevažne katolíckej Malte je potrat ilegálny a zdá sa, že Malťania chcú, aby to tak zostalo. Komisia OSN vytvára tlak, aby Malta prijala tzv. Dobrovoľný protokol k zmluve, ktorý by zabránil Malte vznášať ďalšie výhrady voči požiadavkám Komisie, vrátane potratov.

Ministerka pre rodinu a sociálne veci, Sina Bugeja, povedala, že vláda nemala záujem transponovať Dohovor do vnútroštátneho práva a podobne ako 54 ďalších krajín Malta využila možnosť vzniesť výhrady voči Dohovoru.

„Experti“ OSN však nie sú spokojní s právom suverénneho štátu tvoriť právo podľa vôle svojich obyvateľov. Správa OSN z tohto stretnutia ukazuje, že prítomní experti tlačili na Maltu, aby prehodnotila svoje výhrady voči zavedeniu potratu na požiadanie. Podpredseda Komisie Heisoo Shin, expert z Kórey, naliehal na maltskú delegáciu, aby prijala Dobrovoľný protokol.

Bugeja odpovedala, že vzniesli výhradu, aby Malta mohla prijať zákony nevyhnutné na ochranu zdravia a bezpečia ženy a ľudského plodu. Bugeja navyš

otvorene povedala, že vznesená výhrada k článku 16 vo veciach manželstva a rodinného života má zabezpečiť, aby sa ustanovenia tohto článku nedali vykladať ako záväzok Malty legalizovať potraty.

LifeSiteNews.com, 22. 7. 2004

Vatikán vydal dokument o spolupráci mužov a žien

Kongregácia pre náuku viery vydala List biskupom katolíckej Cirkvi o spolupráci mužov a žien v Cirkvi a vo svete. Dokument hovorí o tom, že Boh stvoril muža a ženu rovných a vo vzájomnej harmónii. Hriech spôsobuje narušenie tejto harmónie a často degraduje lásku na egoistické uspokojovanie a nahrádza ju jarmom dominancie jedného pohlavia nad druhým.

Dokument si všiema dva problematické korene feminizmu, ktoré prispeli k „boju pohlaví“. Jedným z nich je tendencia „zvýrazniť podmienky podriadenosti s cieľom zvýšiť nepriateľstvo: na to, aby sa ženy stali samy sebou, musia byť protivníkmi mužov“. Ďalším je odmietanie rozdielov medzi mužmi a ženami, hľadiac na všetko mimo fyzických rozdielov výlučne ako na historicky a kultúrne podmienené.

Cirkev upozorňuje, že obe tendencie útočia na rodinu. Tá druhá podľa dokumentu nasadila vajíčka zhubnej ideológie, ktorá spochybňuje rodinu v jej prirodzenom zložení matka a otec, a prakticky kladie na roveň homosexualitu a heterosexuálnu v novom modeli polymorfné sexuality.

Dokument tiež vyzýva na uznanie ženskej práce v domácnosti a odsudzuje ekonomické znevýhodňovanie takýchto žien.

LifeSiteNews.com, 3. 8. 2004

USA neplatí do populačného fondu

USA opäť odmietli poskytnúť príspevok 34 miliónov dolárov pre Populačný fond OSN (UNFPA) pre jeho zaangažovanosť na nútených potratoch v Číne. Americké právo neumožňuje podporiť takéto aktivity, aj keď fond popiera spolupúčasť. Tento rok je už tretí v poradí, kedy USA odmietli finančne podporiť fond. (SPUC) Podľa správy Ministerstva zahraničia USA bol dôvodom fakt, že fond odmietol požiadať Čínu, aby zastavila donucovanie pri plánovaní rodiny. Správa ukázala, že Bushova administratíva vyvíjala aktivity voči UNFPA, aby priblížila svoje programy požiadavkám na dodržiavanie ľudských práv podľa zákonov USA, a tiež, že UNFPA neprijala odporúčania USA. V správe sa ďalej uvádza, že UNFPA dokonca ani len nepožiadala Čínu aby „eliminovala nátlakové administratívne alebo discipli-

nárne tresty“ pre ženy, „čím ukázala podporu Čínskeho nátlakového programu“.

Správa uvádza množstvo oblastí, vrátane vysokých pokút, ktoré sa volajú poplatky za spoločenskú kompenzáciu, a sú vyrubované ženám, ktoré otehotneli a porušili tým zákony o plánovaní rodiny. Podľa správy tieto pokuty, ktoré často nútia ženy k potratu, sú stále vyrubované v oblastiach, kde pôsobí UNFPA. Správa uvádza, že: „V jednej oblasti, kde pôsobí UNFPA, Liuyang v provincii Hunan, dosahuje pokuta dvojnásobok priemerného ročného zárobku.“

Predstavitelia OSN, vrátane generálneho tajomníka Kofiho Annana, sú rozhorčení, že USA neplatí do Populačného fondu. Mali by sa však ešte vyjadriť k zisteniam, ktoré obsahuje správa.

C-FAM, 30. 7. 2004

Kanadskej žene bola za neúspešný potrat prisúdená čiastka 60 000 dolárov

„Najvyšší súd provincie Britská Kolumbia prisúdil slobodnej matke odškodnenie vo výške 60 000 dolárov za neúspešný potrat. V roku 1997 dieťa prežilo pokus o ukončenie jeho života a neskôr sa narodilo zdravé.“

Prisúdené peniaze pokrývajú odškodnenie za „emocionálny nepokoj“ spôsobený nechceným tehotenstvom, a takisto pokrývajú odškodnenie za ušlý príjem počas jej zotavovania sa po pôrode. Súd odmietol priznať kompenzácie za výchovu dieťaťa. Sudca Glen Parrett povedal, že „potešenie, ktoré jej do života priniesla prítomnosť dieťaťa“ je dostatočnou odmenou vyvažujúcou náklady na jeho výchovu. Regionálna nemocnica Princa Georga ponúkla nemenovanej žene peniaze na vykonanie potratu čiastočným pôrodom v Spojených štátoch, žena to však odmietla.

LifeSiteNews.com, 21. 7. 2004

Obchodovanie s časťami ľudských tiel je prirodzeným pokračovaním dehumanizujúcej potratovej kultúry

Vo Veľkej Británii sa na rastúcom čiernom trhu dajú kúpiť telá potratených detí. S cieľom nájsť časti ľudských tiel prehľadávajú internet špekulanti, ktorých lákajú rýchlo rastúce ceny, rovnako, ako aj vlastníci súkromných múzeí. Ľudské orgány a celé telá potratených detí sú vo Veľkej Británii na čiernom trhu často predávané lekáskymi inštitúciami po tom, ako sú použité na výskumné alebo vzdelávacie účely.

Mark Crutcher z pro-life skupiny Life Dynamics,

ktorá ako prvá poskytla nepochybné dôkazy o obchodovaní s časťami tiel potratených detí, v interview pre LifeSiteNews.com povedal: „Keď raz prekročíte hranicu a pokladáte dieťa za tovar, ktorého sa môžete zbaviť, ak na to máte peniaze, obchodovanie s časťami tiel je prirodzeným pokračovaním začateho trendu.“ Nakoniek dodal: „Ak je v poriadku zabíjať dieťa, prečo by potom mal byť problém s jeho rozštvrtením a následným predajom častí tela?“

LifeSiteNews.com, 3. 8. 2004

Diskusia o hranici života

Vo Veľkej Británii, kde je potrat legálny do 24. týždňa tehotenstva, sa v júli na túto tému rozprúdila debata. Noviny uverejnili fotografie dvanásťtýždňového plodu „chodiaceho“ v maternici, ďalšie dieťa si cmúľalo palec, otváralo oči, zívalo a tretie sa v 22. týždni usmievalo. Fotografie spôsobili, že médiá začali volať po preskúmaní hranice pre legálny potrat. 11. júla zverejnil denník The Sunday Telegraph svedectvo matky, ktorej dcéra sa narodila v 23. týždni, vrátane fotografií tesne po pôrode a dnes. Verejnosť bola rozrušená tým, že plod je v tomto období už životaschopný. Tony Blair naznačil preskúmanie potratového zákona a pozval labouristických poslancov, aby predložili nové návrhy.

(Généthique, 26.7.2004)

Pacient prehlal

Prípád Vo verzus Francúzsko

Prípád 20 až 24-týždňového omylom potrateného dievčatka bol predmetom rozhodovania Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorý o uvedenej veci rozhodol začiatkom júla 2004.

Genéza prípadu:

27. novembra 1991 prišla do gynekologickej časti nemocnice v Lyone (Lyons General Hospital) pani Thi-Nho Vo, ktorá bola v 20. – 24. týždni tehotenstva. Gynekológ zavolať do čakárne pani „Vo“. Nato sa pani Thi-Nho Vo dostavila do ambulancie. Gynekológ zistil, že pani Thi-Nho Vo nerozumie dobre po francúzsky. (Prišla k nemu na pravidelnú lekársku prehliadku, ktorá sa koná v čase 5. až 6. mesiaca tehotenstva). Keď zistil, že nerozumie dobre po francúzsky, prestal sa jej pýtať, s akým problémom za ním prišla. Zobral si zdravotnú kartu, avšak nie pani Thi-Nho Vo ale pani Thi Thanh Van Vo.

V nej sa dočítal, že pani Thi Thanh Van Vo si želá potrat. Došlo k neželanej zámene podobných priezvisk. Vo Francúzsku je dovolený potrat na žiadosť do

10. týždňa trvania tehotenstva. Gynekológ (v prípade označený ako Dr. G) bez toho, aby vykonal klinické vyšetrenie pacientky a plodu (čo predstavuje vážne porušenie zaužívanej gynekologickej praxe), pristúpil k vykonaniu potratu. Najprv vypustil plodovú vodu. Pri tomto zákroku však zistil, že plod je väčší, ako predpokladal. Zastavil vykonávanie potratu. Neskôr zistil, že konal pod vplyvom omylu, ktorému sa však dalo predísť, pokiaľ by vykonal rutinné vyšetrenie pred zákrokom. Bol by zistil, že plod je omnoho väčší, ako povoľuje francúzsky zákon pre vykonanie potratu – maximum 10 týždňov života plodu.

Následne lekár Dr. G zabezpečil prevoz ženy na operačnú sálu, kde malo prebehnúť dokončenie potratu, pretože plod bol príliš veľký, aby uvedený zákrok mohol prebehnúť ambulantným spôsobom. Thi-Nho Vo jasne povedala anesteziológovi, že si neželá pokračovanie zákroku. On nerešpektoval jej právo a žena bola prepustená z nemocnice. O týždeň, 4. decembra 1991, pani Thi-Nho Vo prišla do gynekologickej ambulancie a lekár po vyšetrení prišiel k záveru, že tehotenstvo nemôže ďalej pokračovať. Na druhý deň bolo žene ukončené tehotenstvo zo zdravotných dôvodov.

Neskôr boli vypracované tri lekárske posudky, ktoré potvrdili príčinu medzi smrťou plodu a konaním lekára Dr. G. Podľa nich plod mal od 20 do 24 týždňov.

Následne prebehli konania na týchto súdoch:

Súd v Lyone Dr. G oslobodil na základe Zákona o amnestii z 3. 8. 1995. Podľa súdu plod nebol schopný prežiť mimo tela matky (všeobecne sa za toto obdobie pokladá 24. – 26. týždeň trvania tehotenstva).

Odvolací súd v Lyone uznal Dr. G vinným. Ako dôvod uviedol, že bežné lekárske vyšetrenie by bolo stačilo, aby Dr. G spoznal, že ide o plod, na ktorom nie je dovolené vykonanie potratu podľa francúzskych zákonov.

Posledný kasačný súd napokon zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu v Lyone a Dr. G oslobodil.

Napokon sa pani Thi-Nho Vo prostredníctvom svojho právneho zástupcu obrátila na Európsky súd pre ľudské práva v Štrasburgu s tvrdením, že Francúzsko v jej prípade porušilo ustanovenie článku 2 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd: „Každý má právo na život.“

Kľúčovým pre rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva bolo posúdenie, či slovo „každý“ sa vzťahuje aj na dievčatko pani Thi-Nho Vo, ktoré podľa troch lekárskech posudkov malo vek medzi 20 - 24 týždňami.

Súd v pomere hlasov 14:3 rozhodol, že v uvedenom prípade nedošlo k porušeniu článku 2 – práva

na život. Inak povedané, plod vo veku 20 – 24 týždňov nemá právny štatút osoby. Súd sa však odmietol vyjadriť k tomu, kedy ľudský život začína a či má plod právo na život. Súd uviedol, že pani Thi-Nho Vo nevyčerpala všetky prostriedky na náhradu škody, podľa súdu sa mala domáhať náhrady škody v rámci občiansko-právneho, nie trestného konania.

Troja sudcovia vrátane slovenskej sudkyne pani Viery Strážnickej vyjadrili odlišné, menšinové stanovisko. Podľa ich názoru Francúzsko v prípade pani Thi-Nho Vo porušilo právo na život, ktoré je chránené čl. 2 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd.

Komentár:

V slovenskej tlači sa po zverejnení rozsudku v prípade Vo verzus Francúzsko objavili správy, že Európsky súd pre ľudské práva neuznal plod ako osobu v právnom slova zmysle. V tejto súvislosti aj predseda Ústavného súdu SR p. Mazák pripustil, že ústavný súd čakal na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu aj preto, že má rozhodnúť o súlade slovenského potratového zákona s Ústavou SR. Na druhej strane predseda ústavného súdu pripustil, že ústavný súd očakával viac od samotného rozhodnutia v Štrasburgu. (Zrejme presvedčivejšiu a jednoznačnejšiu právnu argumentáciu).

Je na mieste stotožniť sa s názorom, že odôvodnenie Európskeho súdu pre ľudské práva v prípade Vo verzus Francúzsko prináša so sebou prvky zmätku.

Napr. predseda Európskeho súdu pre ľudské práva pripustil ako vedľajších účastníkov konania dve organizácie, ktoré podporujú vykonávanie potratov – Centrum pre reprodukčné práva a Spoločnosť pre plánované rodičovstvo. V uvedenom prípade však vôbec nešlo o súlad francúzskeho zákona o ukončení tehotenstva s článkom 2 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd. Pani Thi-Nho Vo svoje nenarodené dieťa rozhodne chcela. Navyše, bola už v pokročilom štádiu tehotenstva. Porovnanie tohto konkrétneho prípadu so všeobecnými podmienkami pre vykonávanie potratov nie je logické. V prípade išlo skôr o nasledovné otázky:

1. Či je lekár (resp. štát) zodpovedný za to, keď niekto neúmyselne ukončí život plodu v druhej polovici tehotenstva (pričom poruší zaužívaný lekársky postup) ?

2. Či má matka, u ktorej proti jej vôli došlo k ukončeniu života plodu, právo na spravodlivé odškodnenie?

3. Nepriamo by sme našli aj tretí otáznik – či má pacient právo na to, aby mu lekár rozumel?

Názory významných právnikov na prípad Vo

verzus Francúzsko sú rôzne, viac sa o tom môžeme dočítať v samotnom rozsudku. Jedno je však isté: že pacientka (pani Thi-Nho Vo) prehrala a nedomohla sa svojich práv.

MM

Hrozba federalizácie rodinného práva v EÚ

Podstatou európskej integrácie je od samého začiatku harmonizácia, inými slovami federalizácia spoločného práva v jednotlivých oblastiach spolupráce. Európska integrácia je vlastne jedinečný spôsob, ako premeniť medzinárodné právo na právo vnútroštátne. Pochopiteľne, so všetkými rizikami z toho plynúcimi. Výsledkom je, že podmienky platné v jednom štáte platia rovnako vo všetkých ostatných. Postupne pribúdajú nové a nové oblasti „integrácie“ a zjednotená Európa sa tak čím ďalej tým menej podobá na medzinárodnú organizáciu a čím ďalej tým viac sa správa ako jeden veľký štát. Hranice sa stále posúvajú, prelomov v tomto procese bolo za posledné roky už niekoľko. Nuž, a ten posledný zaútočil na najzákladnejšiu inštitúciu každej spoločnosti: rodinu.

Holandské predsedníctvo EÚ na zasadnutí Rady ministrov dňa 19. júla v Bruseli nenavrholo nič menej, ako vzájomné uznávanie inštitútov rodinného práva. Povedané inak, homosexuálne manželstvo, polygamia alebo registrované partnerstvo uzavreté v jednom štáte EÚ by malo byť po novom uznávané vo všetkých 25 štátoch. Slovenské úrady by neskúmali, koľko manželov a akého pohlavia má ten ktorý manžel/manželka, iba by skontrolovali úradnú pečiatku a inštitúciu uznali.

Je treba jasne povedať, že keby niečo také platilo, bola by to revolúcia. Páry alebo skupiny osôb, ktoré by sa chceli sobášiť spôsobom, ktoré v krajinách s tradičnými hodnotami neprichádzajú do úvahy, by jednoducho za manželstvo cestovali do liberálnych krajín, kde by právo vlastných štátov bez problémov obchádzali. Holandsko má možnosť stať sa Las Vegas Európy.

Revolučnosť návrhu nie je len v samotnom obsahu, ale aj v jeho forme. O návrhu na novú zmluvnú spoluprácu EÚ v rodinnom práve sa diskutuje bez zvolania summitu, bez potreby otvárania medzinárodných zmlúv o ES/EÚ, bez potreby takéto zmeny ratifikovať národnými parlamentmi či ľudovými referendumami; skrátka – bez zastúpenia verejnosti, jej hlasu a slova. Za všetkých majú rozhodnúť dvadsiati

piati ministri vnútra a spravodlivosti, ktorí tento návrh môžu začiatkom novembra schváliť. Presnejšie, predsavziať si ako cieľ nadchádzajúcej „päťročnice“, lebo – nemýlite sa – aj tie v Európe poznajú.

Lenže: Slovensko návrh vetovalo. Ak je EÚ naozaj spoluprácou rovných, tak je tento revolučný návrh zabudnutý a mimo hry. Bude zaujímavé sledovať, ako si slovenské veto „vysvetlí“ predsedajúce Holandsko a tiež Európska komisia a ako bude náš hlas rešpektovať.

Pre každý prípad je dobré, aby kresťanské a pro-rodinné organizácie mali oči na stopkách. Každý predsa vie, že rodinu založenú na manželstve jedného muža a jednej ženy nie je možné brániť cez Brusel. Jej ochrana sa odohrá buď na úrovni národných štátov, alebo žiadna nebude. Nuž, a ochranu slovenskej rodiny bude treba v najbližších mesiacoch brániť tak v našej Národnej rade, kde sa bude rokovať o novom zákone o rodine, ako aj v Bruseli, odkiaľ by radi naše rodinné právo zmenili bez zmeny nášho zákona. Slovensko bude každopádne hlas pro-rodinných kresťanských organizácií potrebovať.

Jaroslav Daniška, poradca ministra vnútra

Správy v skratke:

JAR: Od roku 1996, kedy bol prijatý zákon o umeľom prerušení tehotenstva, bolo v Juhoafrickej republike vykonaných vyše 250 000 potratov. Začiatkom augusta sa viaceré pro-life skupiny zišli pred parlamentom v čase prerokovania novely potratového zákona. Ak sa im nepodarí vybojovať pre zdravotné sestry právo uplatniť výhradu svedomia, tie budú nútené spolupodieľať sa na potratoch. Ďalšou požiadavkou demonštrantov bolo zavedenie rodičovského súhlasu pre neplnoleté dievčatá, ktoré chcú ísť na potrat.

LifeSiteNews.com

USA: 2000 lekárov združených v Kresťanskej lekárskej asociácii podpísalo list Kongresu a prezidentovi Bushovi, v ktorom vyzývajú na investovanie do výskumu dospelých kmeňových buniek. Adultnými kmeňovými bunkami sa lieči už 45 druhov chorôb, kým výsledky z používania embryonálnych kmeňových buniek sú v nedohľadne.

LifeSiteNews.com, 3. 8. 2004

USA: Život pani Terri Schiavo je v rukách floridského Najvyššieho súdu, ktorý by mal v auguste

rozhodovať o ústavnosti zákona, umožňujúceho guvernérovi Jebovi Bushovi vrátiť pani Schiavo vyživovaciu trubicu. Tá jej bola odobratá po súdnom víťazstve manžela, ktorý tvrdí, že jeho žena by si želala zomrieť. Rodičia, naopak, chcú zachrániť jej život a posledne sa odvolávajú na katolícku vieru Terri Schiavo, ktorá zakazuje eutanáziu vyhladovaním.

Ramilly Research Council, 28.7.

Americká pro-potratová organizácia Planned Parenthood distribuuje tričká s nápisom „Bola som na potrate.“ Je určené ženám po potrate, aby „šírili silný odkaz s cieľom podporiť práva žien“. Množstvo organizácií, vrátane niektorých za možnosť volby, ale aj obyčajných ľudí, je pobúrených. Calgarský biskup Henry povedal: „Oslavovať fakt, že ste zabili vlastné dieťa, je také kruté!“

LifeSiteNews.com, 28.7.

Britská žena vyhrala spor s nemocnicou, ktorá odmietla liečiť jej šesťmesačného syna Lukáša, trpiaceho na Edwardsov syndróm. Väčšina detí s touto chorobou zomrie do jedného roka. Nemocnica preto požiadala súd, aby rozhodol, či musia chlapca liečiť. Lukášova matka povedala: „Nemôžem len tak stáť a dovoliť, aby moje dieťa zomrelo. Všetci to vzdali, ale ja nie.“

BBC, 27.7.

USA: Pennsylvánsky súd rozhodol, že ústna dohoda medzi darcom spermie a matkou dieťaťa nie je záväzná a darca musí platiť alimenty. Sudcovia sa odvolali na „princípy práva, slušnosti a morálky. Je to v záujme dieťaťa, ktoré je nám najdrahšie.“

LifeSiteNews.com, 29. 7. 2004

OSN: Dokument Organizácie OSN pre vzdelanie, vedu a kultúru (UNESCO) Neželané tehotenstvo a nebezpečný potrat, publikovaný koncom minulého roka, sa dovoľoval rozsiahlych vládných reforiem za sprístupnenie potratov bez obmedzení pre všetky ženy a dospievajúce dievčatá. Dokument šiel tak ďaleko, že navrhoval, aby vlády podporovali potraty a ponúkli odškodné ženám, ktorým bol zamietnutý prístup k potratu, ktorý im mal byť dovolený. Dokument poukazuje na plán OSN zabezpečiť prístup k potratu dievčaťu akéhokoľvek veku bez rodičovského súhlasu. Dokument uvádza: „Kdekoľvek to zákony dovoľujú, vlády by mali zaručiť súkromie tých, čo žiadajú o potrat, obzvlášť dospievajúcich žien.“

LifeSiteNews.com, 3. 8. 2004

Nemeckí predstavitelia si začínajú uvedomovať, že súčasný nemecký penzijný systém smeruje k nevyhnutnému kolapsu. Pri dnešnom demografickom vývoji bude v roku 2050 viac ako polovica populácie vo veku nad 65 rokov.

LifeSiteNews.com, 22. 7. 2004

Holandskí výskumníci tvrdia, že 4 až 10 percent úmrtí pacientov je spôsobených smrteľným podávaním sedatív. Je to forma eutanázie, zahŕňajúca smrteľné predávkovanie pacienta sedatívami, po ktorých upadne do kómy a následne mu prestanú poskytovať jedlo a tekutiny. Tím z Erasmovho medicínskeho strediska a Slobodného univerzitného lekárskeho strediska v Amsterdame takisto zistil, že 43,8 % úmrtí pacientov v Holandsku je spôsobených lekárske rozhodnutím, vrátane asistovanej samovraždy a rozhodnutia neliečiť pacienta.

Expatica, 3. 8. 2004

Bývalý veľvyslanec USA vo Vatikáne demokrat Ray Flynn tvrdí, že katolíci sú v strane vytlačení a že vodcovia strany sú vzdialení od hodnotového zamerania väčšiny Američanov. Flynn kritizuje prezidentského kandidáta Kerryho v otázke potratov. Tvrdí tiež, že bývalý demokratický guvernér Pensylvánie Casey nemohol vystúpiť na konvente pre svoj pro-life postoj a katolicizmus. (CNSNews, LifeSiteNews.com, 28.7.) Na konvente Demokratickej strany neboli vítané ani organizácie ako „Demokrati za život“, naproti tomu priestor dostali Planned Parenthood. A bývalá prezidentka NARAL Kate Michelmanová bola zamestnaná, aby vyvíjala obštrukcie voči sudcom nominovaným prezidentom Bushom.

Family Research Council, 28.7.

Žena, ktorá sa podrobila umelému oplodneniu, verejne hovorila o osobných a právnych problémoch, ktoré jej vznikli po tom, ako jej implantovali nesprávne embryá. Susan Buchweitzová porodila vo veku 48 rokov chlapca. O desať mesiacov neskôr jej povedali, že jej boli omylom implantované embryá patriace inému páru. Pani Buchweitzová v súčasnosti bojuje s nárokmi biologických rodičov, ktorí požadujú, aby zverila „ich“ syna do ich starostlivosti. Embryológ, ktorý urobil chybu, je vyučený veterinár, avšak odkedy sa presťahoval do Nemecka, pracuje ako embryológ.

Mercury News, 2. 8. 2004

Fórum života ďakuje za podporu

Chceme poďakovať všetkým, ktorí akýmkoľvek spôsobom podporujú naše aktivity. Sme veľmi radi, že sa vydanie prvých dvoch tlačných Spravodajcov Fóra života stretlo s takými pozitívnymi ohlasmi. Za všetky úprimne ďakujeme a prosíme, aby ste nám aj naďalej dávali spätnú väzbu, ktorá nám v našej práci veľmi pomáha.

Veľmi ďakujeme aj za finančnú podporu. Na Slovensku je to s ochotou podporiť aktivity na obranu ľudského života zo strany nadácií, štátu či komerčných subjektov veľmi problematické. Preto nám každá pomoc od súkromných darcov padne veľmi vhod. Každý dar od Vás znamená pre nás záväzok pre jeho efektívne využitie v prospech ochrany života.

Rovnako je pre nás cenná duchovná podpora, vďaka ktorej nachádzame silu vidieť svetlo aj tam, kde sa zdá, že vládne len tma. Je pre nás veľmi dôležité cítiť, že na Slovensku je veľa ľudí, ktorí na veci hľadajú podobne ako my. Do budúcnosti by sme chceli, aby sa aj prostredníctvom Spravodajcu navzájom o sebe dozvedali a vzájomne sa povzbudzovali.

Fórum života

„Náš“ hlas pre ochranu ľudského života v Európskom parlamente

V júnových voľbách do Európskeho parlamentu občania Slovenska potvrdili za svoju reprezentantku v tejto inštitúcii dlhoročnú zástankyňu ochrany ľudského života a rodiny a členku Fóra života, pani Annu Záborskú. Pani Záborská v roku 2001 ako poslankyňa NR SR iniciovala návrh zakotviť v ústave ochranu ľudského života od okamihu počatia. Na politickej scéne sa dlhodobo zasaduje za potrebu ochrany ľudského života od počatia po prirodzenú smrť, za pomoc ženám v núdzi a pomoc rodinám. Preto je pre nás ešte väčším povzbudením, že pani Záborská sa stala v júli 2004 aj predsedníčkou výboru Európskeho parlamentu pre práva žien a rovnosť pohlaví.

Aj touto cestou chceme pani Záborskej zablahoželať k tomuto úspechu a zaželať jej v tomto náročnom poslaní odvahu, silu, múdrosť a rozvahy pri obhajovaní práv počatých detí, žien, rodín, starých a chorých aj na pôde Európskeho parlamentu. Zároveň ju chceme ubezpečiť o našej podpore.

Fórum života

Hľadáme dobrovoľníkov

Vďaka fungovaniu kancelárie Fóra života sa od mája tohoto roka podarilo zabezpečiť činnosti, ktoré dovtedy nebolo možné uskutočňovať (napr. pravidelné informovanie členov, naštartovala sa práca sekretariátu). Podobne sa nám podarilo začať pracovať aj na niektorých nových projektoch, ktoré prinesú ovocie v blízkej či vzdialenejšej budúcnosti. Stále však existuje pomerne veľké spektrum možností, ktoré zatiaľ nemôžeme z časových a personálnych dôvodov obsiahnuť. Preto, ak máte chuť pracovať na nejakom projekte Fóra života, máte časové možnosti a schopnosť samostatne pracovať, budeme veľmi radi, ak sa nám prihlásite. V tejto fáze by sme privítali predovšetkým dobrovoľníkov pre prácu v rámci sekretariátu Fóra života, ktorí bývajú, študujú alebo pracujú v Bratislave. Avšak budeme radi, keď sa nám prihlásia záujemci aj z ostatných častí Slovenska. Neskôr, pri celoslovenských akciách, sa s nimi skontaktujeme.

Fórum života

Podelite sa svojím svedectvom – napíšte nám... dáte šancu ďalšiemu životu

„Všetky, čo stojíte pred voľbou prerušenia tehotenstva, chceme upozorniť. Prerušenie tehotenstva možno v našej kedysi kresťanskej zemi relatívne ľahko dosiahnuť. Ale žena sa potom zničí, na to mnohé nemysleli. Sama som pretrpela a zažila duchovné peklo a nechcem, aby to ešte niekto musel pretrpieť. Často sa pýtam sama seba, aký by bol môj život, keby som porodila. Verím, že nikdy by nebol taký zlý, ako bol po potrate. Dnes mi bolo všetko odpustené. Ale až po niekoľkoročnom sužovaní strašnými pocitmi viny.“

Rebeka (úryvok z knihy Miriam, prečo plačeš)

Určite mnohí poznáte knihu Miriam, prečo plačeš, ktorá je veľmi pekným vypovedaním svedectiev žien väčšinou z nemecky hovoriacich krajín, ktoré zažili umelý potrat a potom sa nachádzali v stavoch smútku a ľútosť. Tento stav sa odborné nazýva postabortčný syndróm. Kniha dodnes slúži ako jedno veľké svedectvo o tom, že potrat je veľkým omylom a veľkým klamom je tvrdenie, že žena si môže so svojím telom robiť, čo chce. **Tieto ženy neskôr pochopili, že nešlo len o akúsi amputáciu časti svojho tela alebo obyčajné prerušenie tehotenstva, ale išlo o život malého človečička.**

Je veľa žien, ktoré majú takýto smutný príbeh umelého potratu aj tu na Slovensku. Viem že mnohé z vás máte takúto negatívnu skúsenosť za sebou, pretože vás nemá kto pravdivo informovať, čo vlastne potrat je i na jeho hrozných dôsledky. Dieťaťko vám

síce už nikto nevráti, ale môžete svojím svedectvom zachrániť veľmi veľa detí. Bol by to veľmi krásny a ušľachtilý čin aj takýmto spôsobom pomôcť ženám, ktoré sú postavené pred to isté rozhodnutie ako vy predtým. Realita je taká, že mnohé ženy dnes nevedia, čo robia.

Chcem vás povzbudiť, milé čitatelky a čitatelia, že ak ste zažili umelý potrat alebo niečo podobné (môže sa to týkať aj umelej antikoncepcie), aby ste sa nehanbili napísať nám svoje svedectvo. Nebojte sa nám napísať aj také svedectvo, ktoré hovorí o tom, čo vám to prinieslo do života, keď ste sa nakoniec rozhodli pre život dieťaťa. Aj takéto Vaše svedectvo posluží mnohým ženám pri ich rozhodovaní. Ja osobne som tiež zažila podobný príbeh, keď som čakala dieťaťko. Lekár mi dával na výber z dvoch na pohľad rovnakých možností – umelý zákrok alebo čakať na spontánny potrat, pretože dieťaťku nebilo srdiečko. S manželom sme si vybrali čakanie a tešili sme sa z dieťaťa i keď pre medicínu nám v podstate zomrelo. Bolo to pre nás veľmi oslobodzujúce dať dieťaťku ešte malú nádej na život a veriť, že sa stane zázrak. Nakoniec sme prežili veľmi krásny prirodzený pôrod malej Esterky, ktorá teraz žije v nebi.

Vaše svedectvá môžu byť aj dlhšie aj kratšie, je to na vás, ako to budete cítiť. Ak by ste nevedeli napísať nám svedectvo, poproste niekoho aby vám v tom pomohol alebo nám nechajte váš kontakt a môžeme svedectvo napísať spolu. Svedectvá posielajte na adresu: **Fórum života, Mamateyova 4, 851 04 Bratislava** alebo na mejlovú adresu: igeris@upc.uniba.sk (Ivana)

Ak by vám robilo problémy uviesť svoje meno, môžete nám ho poslať anonymne alebo svoje meno zmeňte. V každom prípade vás prosíme, aby ste vyplnili formulár uvedený na tejto strane, a poslali nám ho, spolu so svedectvom.

Plánovaný čas vydania publikácie je rok 2005. Záleží na množstve svedectiev, ktoré sa nám podarí zhromaždiť. O vydaní knihy sa dozviete na www.forumzivota.sk.

Teším sa na spoluprácu, nech Pán žehná našmu dielu.

Ivana Filipčíková, Fórum života

Fórum života zbieralo podpisy za zákaz klonovania

Pretože Valné zhromaždenie Spojených národov bude túto jeseň pokračovať vo svojich rokovaniach týkajúcich sa ľudského klonovania, Fórum života na základe výzvy Svetovej aliance mládeže sa podujalo počas letných mesiacov zbierať medzi mladými ľuďmi podpisy za zákaz klonovania.

Medzinárodné spoločenstvo pokračuje v tom, aby našlo široký konsenzus proti klonovaniu. Diskutuje sa najmä o tom, či ľudské klony môžu byť použité na experimentálne účely. Nakoľko tzv. experimentálne alebo terapeutické klonovanie vyžaduje systematické ničenie vznikajúcich ľudských životov, aj implicitné právne uznanie tejto metódy by vytvorilo prvý nebezpečný precedens.

Preto Fórum života zaslalo Ministrovi zahraničných vecí Slovenskej republiky Eduardovi Kukanovi kópie viac ako 300 zozbieraných podpisov spolu so

FORMULÁR: Prosím vyplňte a pošlite spolu so svedectvom na adresu: Fórum života, Mamateyova 4, 851 04 Bratislava alebo na mejlovú adresu: igeris@upc.uniba.sk (Ivana)

FORMULÁR - SVEDECTVÁ

Súhlasím, aby moje svedectvo bolo uverejnené v pripravovanej publikácii občianskeho združenia Fórum života.

Súhlasím s redakčnou úpravou môjho svedectva (jazyková korektúra, prípadne skrátenie pri zachovaní významu obsahu).

1. Meno:

2. Moje meno uvádzam (označte)

- zmenené
- nezmenené
- neuvádzam – anonymné svedectvo

3. Bola by som ochotná svedčiť aj osobne? (napríklad pri stretnutiach žien, konferenciách a pod.): áno – kontakt:

nie

4. Spätná adresa, iný kontakt (dobrovoľne):

.....

spríevodným listom, v ktorom ho vyzýva, aby Slovensko na pôde OSN podporilo rezolúciu Kostariky, ktorá hovorí o všeobecnom zákaze všetkých foriem klonovania človeka.

Fórum života

Európa za rodinu (Europe 4 Family) na Slovensku.

Pri príležitosti 10. výročia Medzinárodného roku rodiny vyhláseného OSN priniesú mladí z celej Európy na bicykloch do Bruselu Chartu o význame rodiny. Organizátorom je Svetová aliancia mládeže so svojou európskou pobočkou a jej členmi a s ďalšími mimovládnyimi organizáciami (na Slovensku Fórum života, Únia materských centier, Spoločenstvo života, eRKO, Úsmev ako dar ...).

Jedna z cyklistických trás – Dunajská trasa – viedla aj cez Slovensko, konkrétne hraničný prechod Medvedov, Dunajskú Stredú a Bratislavu. V nedeľu 22. 8. 2004 privítali cyklistický pelotón v Bratislave na Prírodnom námestí v Bratislave.

Záštitu nad slovenským úsekom E4F prevzali Anna Záborská, poslankyňa Európskeho parlamentu a Andrej Ďurkovský, primátor Bratislavy. V ich mene sa v Bratislave k účastníkom prihovorila Mária Demeterová, poslankyňa NRSR a námestníčka primátora pani Mišíková. O celej akcii, jej poslanstve a význame porozprávala účastníkom stretnutia Gudrum Lung, predsedníčka Európskej aliancie mládeže z Bruselu. Svoj písomný pozdrav zaslali mnohé významné osobnosti politického a spoločenského života, prezident Slovenskej republiky Ivan Gašparovič, predseda NRSR Pavol Hrušovský, ďalej Daniel Lipšic, Rudolf Zajac, Vladimír Palko, Eduard Kukan, Vladimír Mečiar, Martin Fronc, hokejová legenda Dárius Rusnák, hudobník Michal Kaščák a ďalší. Podujatie v Bratislave hudobne spestrili speváčka Zuzana Smatanová, hudobná rodina Jendruchovci a skupina Puls.

Súčasťou podujatia bolo otvorenie výstavy fotografií z Materských centier z celého Slovenska. Na vernisáž prišli mamičky s deťmi zo všetkých bratislavských materských centier. Herec a moderátor Štefan Bučko ozdobil vernisáž recitáciou básní od Milana Rúfusa. Zahanbiť sa nedali ani samotné deti, ktoré si s mamičkami pripravili do programu scény.

9. 9. – 11. 9. 2004 sa bude v Bruseli konať záverečné stretnutie účastníkov zo všetkých štátov. Súčasťou programu bude seminár s prezentáciou významných rečníkov v druhej najväčšej sále Európskeho parlamentu. Na tomto seminári mladí predstavia Chartu tejto akcie najvyšším predstaviteľom Európskej Únie. Okrem seminára bude prebiehať hudobný a umelecký festival a výstava národných symbolov

prinesených účastníkmi.

Podujatie Europe4Family oslavuje hodnotu rodiny, zvyšuje povedomie o jej dôležitosti a umožňuje rozvinúť diskusiu o tom, ako možno posilniť rodinu v danom kultúrnom a spoločenskom prostredí.

Ďalšie informácie nájdete na adrese :

www.Europe4Family.net

Katarína Michalčíková, hovorkyňa E4F

Správy z Centra pre rodinu v Poprade

Od 19.7.2004 do 13.8.2004 sme v spolupráci s Farským úradom v Poprade organizovali denný letný tábor. Prebiehal v štyroch turnusoch pre deti, ktorých rodičia sú počas prázdnin v práci a deti by tak boli samé doma. Bol pre ne pripravený bohatý program: katechézy, tvorivé dielne, hry, súťaže, výlety, 1x v týždni sv. omša. Tento rok sme oslovili aj mladých ľudí a študentov z farnosti, ktorí sa vo veľkom počte zapojili do práce s deťmi. Pomáhali pri organizovaní rôznych programov pre deti počas tábora.

Na nedeľu 5.9.2004 pripravujeme v našej farnosti Slávnosť rodiny. Naším cieľom je zvýšiť povedomie o hodnote a význame rodiny a taktiež začať tradíciu sv. omši určených pre rodiny. Zároveň chceme touto slávnosťou podporiť akciu Európa za rodinu, ktorá sa koná pri príležitosti 10. výročia roku rodiny. Chceme ju organizovať v spolupráci s prorodinnými hnutiami a spoločensťami našej farnosti. Súčasťou slávnosti bude sv. omša a spoločný obed. V rámci zábavného odpoľudnia vystúpia divadelné, tanečné a hudobné skupiny. Nebudú chýbať hry a súťaže určené nielen deťom, ale aj mladým a celým rodinám.

Beata Spodná, Centrum pre rodinu v Poprade

Konferencia Ochrana života V.

Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity usporadúva 23. – 24. septembra 2004 v Žakovciach konferenciu s názvom Ochrana života V. Konferencia je zameraná na ochranu života v inštitucionálnej starostlivosti a uskutočňuje sa v 10. roku výročia otvorenia Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce.

FZaSP TU

Najlepšia mama je aj otcom

Na jeseň minulého roka sme v Trenčianskych novinách oznámili, že chceme na Sviatok sv. Rodiny na Vianoce vyhodnotiť a odmeniť „Najlepších rodičov roka 2003“. Súťaž bola vyhlásená aj v základných školách a zo začiatku sa zdalo, že nie je o ňu veľký záujem. No posledný týždeň sa nahromadili listy a kresby a my sme hodnotili listy detí, ktoré mali o rodičoch písať a hodnotiť ich starostlivosť, či skôr vyjadriť svoju vďaku, oddanosť a úctu verejne za to,

že boli ich najdrahšími.

K tomu, aby sme mali čo za to ponúknuť, nám pomohli Autocentrum NISSAN, Hotel Tatra (Atlicif s.r.o.), Poľnohospodárske družstvo Soblahov, Ing. Ján Krátky – vtedy viceprimátor mesta Trenčín, a tak sme mohli rozdeliť ceny. Prvá cena – pobyt na Oravskej priehrade v Pastoračnom dome sv. Alžbety v Ústí na Orave zaplatili sponzorsky jednotlivci. NISSAN pridal auto s plnou nádržou na tri dni, aby sedemčlenná rodina Štefaničákovcov z Nemšovej, ktorá vyhrala prvú cenu, mala na čom na Oravu cestovať. Druhú – päťčlenná rodina Puchnárovcov z Trenčína – si posedeli pri chutnom jedle, o ktoré sa postaral Hotel Tatra. Rovnako nám sponzorsky ponúkol aj priestory kongresovej sály, aby sme dôstojne pripravili odovzdanie cien.

Na tretí dar iste spomínajú Brestenský, ktorí môžu používať obedový servis. A veru, ešte dnes slinky hrajú v ústach, také bolo prasiatko zo Soblahova. Plná sála ľudí bola dojatá, keď som čítala list víťaznej rodiny. Ten obsahoval trochu smutný príbeh rodiny, kde otec opustil 6 malých detí. Chytil porotu za srdce, pretože bolo cítiť, že dorastajúca Mária chápe, že s Božou pomocou sa dá žiť aj pod krídlami starostlivej mamy. List bol však zvláštny tým, že i napriek tomu, že otec im ublížil, deti k nemu necítia nenávisť. Práve naopak. A svoju mamu považujú za človeka, ktorý dokáže deťom nahradiť úplnú rodinu.

P.S. Pred časom som mala možnosť stretnúť sa s otcom týchto šiestich detí. Povedal okrem iného, že verí, že jeho žena i deti sa za neho modlia. I ja tomu verím, pretože po ich návrate z dovolenky sa i nám v práci trochu lepšie darí. A tak im dakujeme za to, že sa dobre cítili, lebo veríme, že dobre žičené želanie sa vždy vyplní...

O. Löbbová, Centrum pre rodinu v Trenčíne

Áno pre život, Rajecké Teplice

Dnes otvárame seriál, v ktorom by sme chceli postupne predstaviť všetky členské organizácie Fóra života a ich činnosť.

Názov organizácie: **ÁNO PRE ŽIVOT, n. o.**

Adresa organizácie: **Riečna 10, 013 13**

Rajecké Teplice

Telefón: **041/ 549 49 50, 0903 534 894**

E-mail: **apz@nextra.sk**

Dátum registrácie: **18. 5. 2000**

(od roku 1998 do r. 2000 ako organizačná jednotka o. z. IKV Žakovce)

IČO: **36 149 764**

Právna forma: **Nezisková organizácia poskytujúca všeobecne prospešné služby**

Bankové spojenie: **0421339803/ 0900, Slovenská sporiteľňa, Rajecké Teplice**

Poslanie organizácie:

Poslaním neziskovej organizácie ÁNO PRE ŽIVOT je chrániť ľudský život od počatia po prirodzenú smrť, chrániť ľudský život v každej jeho vývinovej fáze, pomôcť zneužívanej žene a jej dieťaťu.

Poslaním neziskovej organizácie ÁNO PRE ŽIVOT je posilňovať úctu voči ženám, voči materstvu, voči rodine, vplývať na zmenu verejnej mienky voči násilíu na ženách. Zasadzovať sa proti osobnej, rodinnej a profesijnej diskriminácii žien, ktorými žena v histórii trpela a ešte stále trpí.

Oblasti činnosti:

1. Poskytovanie sociálnych služieb a odborného poradenstva v zariadení sociálnych služieb.
2. Prevádzkovanie bezplatnej telefonickkej Linky pomoci pre ženy v krízových situáciách.
3. Organizovanie seminárov, verejných diskusií, konferencií a prednášok zameraných na realizovanie účelu založenia n. o.
4. Vydávanie občasnika Áno pre život a propagačných materiálov, ktoré podporujú účel založenia n. o.
5. Pomoc viacdetným rodinám v regióne.

Cieľová skupina:

- **Tehotné dievčatá a ženy v núdzi**
- **Matky s deťmi**

Prehľad činností

1. DOMOV GIANNY B. MOLLA

V zmysle zákona č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci poskytujeme starostlivosť v domove pre osamelých rodičov (§ 27) a v útulku (§30). Od 1.6.2003 sa Domov Gianni B. Molla stal detašovaným pracoviskom Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity. Účelom výučbovej základne je poskytovať poslucháčom FZaSP možnosť vykonávať sociálnu prax priamo v domovoch pri klientoch.

Podporné programy v domove

Terapeutické aktivity:

- Individuálne poradenstvo psychológa.
- Svojpomocná skupina.

Voľnočasové programy:

- „Nočné lampy“ – večerné stretnutia pri čaji so zaujímavými ľuďmi, rozhovory na rôzne témy.
- Modlitbové spoločenstvo – ponuka modlitby spolu s reholnými sestrami spoločnosti Dcer kresťanskej lásky.
- Kurzy zdravotníctva – dobrovoľníčky (zdravotné sestry).

Kapacita obidvoch zariadení:	25 klientov
Doba pre poskytovanie sociálnych služieb:	3 mesiace – 1 rok
Celkový počet klientov od r.1998 – 2003:	170
– z toho žien:	77
– z toho detí:	93
Celkový počet novonarodených detí:	19

- Kurzy šitia a ručných prác – dobrovoľníčky. Jednorazové aktivity:
- Pečené medovníkov, oslavy narodenín, výlety do prírody, stretnutia s obyvateľmi Domova vďaky, spoločné slávenie Veľkej noci a Vianoc, oslavy MDD a Dňa matiek, športové a spoločenské akcie pre deti pripravené dobrovoľníkmi.

2. LINKA POMOCI - 0800 12 00 24

V roku 2003 sme začali prevádzkovať telefonickú Linku pomoci, ktorá predstavuje 24 – hodinovú službu a umožňuje získať základné informácie o formách pomoci ľuďom, nachádzajúcim sa v krízovej situácii. Táto anonymná forma pomoci je bezplatná. Na Linku pomoci je možné dovolať z pevnej siete z celého územia Slovenska.

3. VÝSTAVBA SPOLOČENSKO – TERAPEUTICKEHO CENTRA

V tomto čase sa pracuje na rozšírení nášho centra. Po dobudovaní má centrum slúžiť ako:

- Pracovná dielňa – po dostavbe bude pre klientky vytvorená možnosť zapojiť sa do výrobného programu priamo v centre zariadenia.
- Materské centrum – priestor pre poskytnutie profesionálneho poradenstva nielen našim klientkám, ale i ženám z okolia, ktoré sú na materskej dovolenke. Absolvovaním vzdelávacieho programu by sa zvýšili ich šance na uplatnenie sa v pracovnom procese.
- „Hodinová“ škôlka – v nej by mohli nájsť pracovné uplatnenie klientky, ktoré sú na materskej dovolenke a nemôžu nastúpiť do pracovného procesu. Pod dohľadom odborného pracovníka budú pripravovať program pre maloleté deti z nášho domova i z verejnosti.
- V novovytvorenom centre plánujeme organizovať školenia, semináre, kurzy a výcviky pre sociál-

ných pracovníkov a pre ľudí z pomáhajúcich profesií.

4. PROPAGÁCIA A OSVETOVÁ ČINNOSŤ Konferencia Vyber si život

V spolupráci s o. z. Fórum života sa 27. marca 2004 v Rajeckých Tepliciach konal už VI. ročník konferencie Vyber si život. Záštitu nad týmto podujatím prevzal predseda Národnej rady SR Pavol Hrušovský spolu s primátorom mesta Petrom Dobešom.

Do osvetovej činnosti patrí organizovanie benefičných koncertov a verejných zbierok. Ďalej prednášková činnosť o ochrane života, o úcte k životu, o domácom násilí, vystúpenia v médiách, verejné diskusie, vystúpenia na konferenciách a seminároch a vydávanie informačných materiálov.

5. POMOC RODINÁM

Jednou z činností organizácie je i pomoc viacdenným rodinám alebo rodinám v núdzi formou poradenstva i materiálnej pomoci – pomoc pri narodení dieťaťa, pomoc pri nástupe do školy, šatstvo, obuv, pozvania na výlety a pod.

Svätořečenie patrónky domova Gianni Beretty Molla

Deň 16. máj 2004 sa hlboko a navždy zapíše do histórie našej neziskovej organizácie Áno pre život. V tento deň Svätý otec Ján Pavol II. vo Vatikáne vyhľásil bl. Giannu Berettu Molla – patrónku nášho domova pre osamelé matky s deťmi v núdzi – za svätú!

Kto je to Gianna Beretta Molla?

Gianna bola žena našich čias. Moderná, vzdelaná, pekná, ambiciózná, športovkyňa a výborná matka a manželka. Bola to žena, ktorá prežívala celkom normálny, neasketický život v povolani, manželstve i v rodine. Vedela sa radovať zo života, na ktorý hľadela pod zorným uhlom večnosti a vo vzťahu k Bohu. Stredobodom jej života bola láska k Bohu, k rodine a k blíznym. Táto žena môže manželkám a matkám poslúžiť ako príklad na uplatňovanie a stupňovanie tejto lásky vo všednom každodennom živote.

Jej svätořečenie je v dejinách katolíckej Cirkvi mimoriadny jav. Gianna podala dôkaz kresťanskej lásky v čase, keď bola vydatá a keď bola matkou. Na tejto udalosti sa zúčastnil i jej manžel Pietro (t. č. 92-ročný) a dcéra Gianna Emanuela, pre ktorú obetovala svoj život.

Spracovala Anna Verešová, Áno pre život

Anonymné a utajené pôrody a anonymné odloženie dieťaťa

V poslednom čase sa u nás tieto slová objavujú v médiách stále častejšie, hlavne v súvislosti s plánovanými úpravami nášho právneho poriadku. Po prvýkrát sa u nás začalo hovoriť o anonymných pôrodoch približne vo februári tohto roku, keď KDH prezentovalo svoj zámer umožniť ženám tento spôsob pôrodu. V súčasnosti už sú na svete konkrétne legislatívne návrhy, ktoré majú aj v Slovenskej republike umožniť jeden alebo druhý spôsob pôrodu ako aj možnosť anonymného odloženia dieťaťa. Už menej sa však v tlači vyskytujú seriózne vysvetlenia rozdielov medzi týmito pojmi, dôvody, prečo by sa mali tieto riešenia zaviesť do slovenského právneho poriadku a vysvetlenia kladov a záporov navrhovaných riešení. V tomto článku by som Vám chcela poskytnúť hlbší pohľad do problematiky anonymných a utajených pôrodov, ako aj na tzv. možnosť anonymného odloženia novorodencov, ktorý Vám umožní lepšie chápanie diania v tejto oblasti v Slovenskej republike a poukázať na niektoré problémy navrhovaných riešení. Dúfam, že ohľadne tejto problematiky sa v Slovenskej republike začne v blízkej budúcnosti odborná diskusia.

Vymedzenie pojmov:

Pojmom **utajené pôrody** sa označujú pôrody, pri ktorých žena môže požiadať zdravotnícke zariadenie, v ktorom sa pôrod vykonáva, o utajenie svojich osobných údajov. Pri príchode do zdravotníckeho zariadenia sa takéto ženy musia identifikovať a uviesť všetky potrebné osobné údaje, tak ako iné rodičky. Tieto osobné údaje sa však, po žiadosti ženy o ich utajenie, držia oddelene od ostatnej zdravotnej dokumentácie ženy. Osobné údaje ženy sú počas jej pobytu v zdravotníckom zariadení v súvislosti s pôrodom prístupné len obmedzenému okruhu ľudí, po pôrode zostávajú utajené a môžu byť sprístupnené len za určitých podmienok (v Českej republike napr. len na základe rozhodnutia súdu). Matka dieťaťa po pôrode zostáva v utajení, údaje o pôrode nie sú zaznamenané v jej zdravotnej dokumentácii, jej meno a priezvisko, dátum narodenia a iné údaje sa nezapisujú do rodného listu dieťaťa.

Pojmom **anonymné pôrody** sa označujú pôrody, pri ktorých žena nemusí v súvislosti s pôrodom v zdravotníckom zariadení uvádzať žiadne svoje osobné údaje a tieto teda ani nebudú nikde registrované a ar-

chivované. Matka dieťaťa po ukončení pôrodu ostáva v anonymite, údaje o pôrode sa nevyskytujú v žiadnej jej dokumentácii, jej osobné údaje sa nezapisujú do rodného listu dieťaťa.

Pod pojmom **anonymné odloženie** chápeme možnosť odloženia novorodenca porodeného mimo zdravotníckeho zariadenia, často bez akejkoľvek lekárskej asistencie, do špeciálneho zariadenia zriadeného na tento účel (napr. špeciálne inkubátory v zdravotníckych zariadeniach). Pri takomto anonymnom odložení sa tiež od matky nevyžaduje jej totožnosť, takéto konanie nie je považované za trestný čin a matka teda nemôže byť trestne stíhaná.

Dôvody prijatia

Ako účel umožnenia jedného zo spôsobov pôrodu, ako aj anonymného odloženia dieťaťa sa uvádza snaha poskytnúť alternatívu tehotným ženám alebo čerstvým matkám v núdzi, pre ktoré by bola výchova a starostlivosť o ich dieťa po pôrode, priveľkou, často až neúnosnou záťažou. Tieto ženy si často pod ťarchou svojich problémov volia iné, horšie riešenia, a to buď umelý potrat, opustenie dieťaťa po pôrode v podmienkach, ktoré ohrozujú zdravie, alebo život dieťaťa (smetné koše, opustené miesta a pod.), prípadne až ich vraždu.

Utajené a anonymné pôrody majú takéto ženy motivovať k tomu, aby si vybrali lepšie riešenie a porodili dieťa v zdravotníckom zariadení za poskytnutia všetkej potrebnej zdravotnej starostlivosti. Možnosť anonymného odloženia dieťaťa má tiež slúžiť na ochranu zdravia a života dieťaťa a má motivovať ženy v núdzi, aby si zo všetkých horších alternatív vybrali alternatívu opustenia dieťaťa v špeciálnom zariadení, v ktorom je dieťa chránené, a v ktorom mu môže byť poskytnutá ihneď všetka potrebná starostlivosť.

Krátky prehľad možností utajených a anonymných pôrodov a anonymného odloženia novorodenca vo svete(1):

Anonymné pôrody sú legálne napr. vo **Francúzsku, Rakúsku, Taliansku**. Podľa dostupných údajov sa vo Francúzsku vďaka tejto možnosti narodí ročne 500 až 700 detí (v roku 2003 to bolo 550 - 600 detí), ešte v osemdesiatich rokoch minulého storočia to boli tisíce detí.(2)

Utajené pôrody budú od septembra 2004 legálne v Českej republike.

Možnosť anonymného odloženia novorodencov do špeciálnych zariadení existuje napr. v **Nemecku**,

Rakúsku, Švajčiarsku, Belgicku, Taliansku a Maďarsku a v 46 štátoch v USA. V Nemecku existujú takmer po celej krajine tzv. „babyklappen“, t.j. schránky pre deti, do ktorých môžu matky novorodencov anonymne odložiť. V roku 2002 ich bolo v Nemecku približne 50-70 a ich počet neustále stúpa. Je potrebné podotknúť, že napriek rozšírenej existencii týchto zariadení a viacerým snahám zo strany rôznych politických strán, nie je ich využívanie zlegalizované a odloženie detí do týchto zariadení sa deje v rozpore s právnym poriadkom. Anonymný pôrod je v tejto krajine právne zakázaný, napriek tomu však existujú zdravotnícke zariadenia, ktoré možnosť tejto služby otvorene ponúkajú. V **Rakúsku** je anonymné odloženie legálne od marca 2001. Od júla 2001 je legálny tiež anonymný pôrod. V **USA** je anonymné odloženie dieťaťa legálne už v 46 štátoch, a to na základe zákona, ktoré sú všeobecne pomenované ako „Safe Haven Laws“. Tieto zákony umožňujú osobe, väčšinou rodičovi, upustenie dieťaťa na špeciálnom mieste, ako napr. nemocnica, požiarna alebo policajná stanica. Zákony väčšinou vylučujú trestnú zodpovednosť rodiča za takéto opustenie dieťaťa, za podmienky, že dieťa je v čase opustenia zdravé, t.j. že mu nebola spôsobená žiadna vážna fyzická ujma. Vo väčšine štátov je osobe, ktoré dieťa zanechala a jej dieťaťu daný špeciálny obojok, ktorý žene umožňuje prihlásiť sa o dieťa do nejakého času po zanechaní. V niektorých štátoch je daný limit na vek dieťa, ktoré môže byť v špeciálnych zariadeniach zanechané, väčšinou je to 72 hodín po pôrode. V niektorých štátoch je osoba, ktorá zanecháva dieťa vyzvaná k tomu, aby uviedla aspoň základné údaje o rodičoch a o ich zdravotnom stave.

Anonymné a utajené pôrody v Českej republike:

V SR začali snahy o presadenie anonymných a utajených pôrodov do legislatívy najmä na podnet susednej Českej republiky. Keďže pripravené, resp. pripravované slovenské legislatívne úpravy v mnohých ohľadoch vychádzajú z pripravených českých úprav, príkladám aj krátke oboznámenia sa s českými návrhmi.

V Českej republike bola ako prvá do poslaneckej snemovne predložená legislatívna úprava, ktorá mala umožniť **anonymné pôrody**, a to ešte v júni 2001.

Pripravený návrh zákona bol v Českej republike veľmi negatívne prijatý, či už vládou, odborníkmi alebo občianskymi združeniami. Navrhovateľky zákona tento návrh pod tlakom negatívnej reakcie stiahli z prejednávania poslaneckej snemovne ešte pred jeho prvým čítaním.

Ako hlavné dôvody zamietnutia návrhu sa uvádzalo to, že pri anonymnom pôrode sa nezískavajú žiadne údaje o matke, a jej anamnéze, čo je v rozpore s Dohovorom o právach dieťaťa, v ktorom je zakotvené aj právo dieťaťa poznať svojich rodičov. Nezískanie anamnézy matky a jej osobných údajov môže negatívne vplyvať na stanovenie prognózy vývoja dieťaťa a môže byť problémom v budúcnosti pri zdravotných ťažkostiach dieťaťa, napr. ak bude potrebovať transplantáciu orgánov alebo tkaniva od príbuzného. Návrhu bolo vytykané aj to, že je morálne chybný. Umožňuje totiž matke zbaviť sa zodpovednosti za dieťa a vracia Českú republiku do stredoveku, keď sa deti bežne nechávali pri dverách kláštora. Zákonom sa vytykali aj stanovené ciele, konkrétne zníženie počtu novorodených zavraždených detí a zníženie počtu odložených detí. Podľa MUDr. Františka Schneibergera, predsedu Spoločnosti sociálnej pediatrie, anonymný pôrod určite neznižuje počet zavraždených novorodencov, pretože vražda novorodenca matkou je vždy činom v hlbokom afekte nečakaného pôrodu, takže anonymný pôrod v týchto prípadoch nepomôže. Počet odložených detí sa tak tiež neznižuje, pretože tie matky, ktoré svoje deti v poslednej dobe odložili pred nemocnicami, do čakárne detského domova apod. jednali úplne racionálne a rozumne, dieťaťu nechceli ublížiť a chceli dosiahnuť nájdenie dieťaťa. Takéto odloženie teda bolo možné a je možné, či už tu bude zákon o anonymných pôrodoch alebo nie. V neposlednom rade bol ako argument proti prijatiu návrhu uvedený, že zákon by mohol byť zneužívaný cudzími štátnymi občanmi, ktoré by jazdili do ČR bez postihu odkladať svoje deti.

Po vášnivom zamietnutí anonymných pôrodov bol do poslaneckej snemovne v júli 2003 predložený návrh zákona poslancov vládnej KDU-ČSL, ktorý umožňoval **utajené pôrody**. Pôvodný návrh zákona bol veľmi podobný tomu, ktorý ako súčasť nového zákona o rodine predložilo Ministerstvo spravodlivosti SR (viď nižšie). Počas prerokovania zákona však boli prijaté viaceré pozmeňovacie návrhy, ktoré by podľa môjho názoru bolo veľmi vhodné prijať aj v Slovenskej republike. Návrh zákona bol v treťom čítaní prijatý poslaneckou snemovňou v máji 2004 a účinnosť má nadobudnúť začiatkom septembra tohto roku.

Slovenská republika:

Utajený alebo anonymný pôrod nie je podľa súčasného právneho poriadku v Slovenskej republike právne možný. Zdravotnícke zariadenie, v ktorom sa vykonáva pôrod je totiž povinné viesť zdravotnú do-

kumentáciu, ktorej súčasťou sú aj osobné údaje tehotnej ženy. Taktiež zákon o matrikách neumožňuje nezapsať meno a priezvisko matky dieťaťa do rodného listu dieťaťa len na základe jej žiadosti. Rovnako v Slovenskej republike neexistuje legálna možnosť anonymného odloženia dieťaťa. Takéto konanie sa považuje v zmysle § 212 Trestného zákona za trestný čin s možnosťou odňatia slobody na šesť mesiacov až tri roky, v prípade, že by sa dieťaťu spôsobila ťažká ujma na zdraví alebo smrť, tak s možnosťou odňatia slobody na jeden rok až šesť rokov. Napriek tomuto súčasnému stavu prax v tomto prípade začala predbiehať legislatívu – podľa článku uvedeného prednedávnom v novinách „Domino Fórum“ 1. fakultná nemocnica na Kramároch už robí zbierku na tzv. inkubátor, v ktorom by matky mohli odkladať nechcené deti.(3)

Prvé iniciatívy o umožnení anonymných alebo utajených pôrodov sa na Slovensku objavili vo februári tohto roku. V tlači sa v tom čase objavili správy o tom, že KDH chce legalizovať **anonymné pôrody**. Tieto správy neboli celkom presné, pretože podľa najnovších informácií, ktoré mi poskytol Július Brocka, poslanec NRSR, skupina poslancov pod jeho vedením v súčasnosti pracuje na dvoch návrhoch zákonov. Prvým návrhom sa majú umožniť **utajené pôrody a možnosť anonymného odloženia dieťaťa**, porodeného mimo zdravotníckeho zariadenia, v tomto zdravotníckom zariadení. Návrh zákona teda nemá umožňovať anonymné pôrody ako sa tvrdilo v tlači, ale kombináciu utajených pôrodov s možnosťou anonymného odloženia dieťaťa. Dôvodom tejto kombinácie je podľa dôvodovej správy k návrhu zákona snaha „*čo najviac eliminovať nedostatky jednej aj druhej formy, ... v nádeji, že ich vzájomné dopĺňanie povedie k čo najväčšej eliminácii neželaného zभावovania sa nechcených detí.*“ Dôvodová správa uvádza ako výhodu utajených pôrodov „*možnosť využiť zdravotné záznamy o matke dieťaťa, ktoré môžu mať veľký význam pre ochranu zdravia dieťaťa.*“ Za nevýhodu tohto riešenia dôvodová správa označuje skutočnosť, že „*vyžadovanie osobných údajov o matke, aj napriek ich zabezpečeniu, vždy prináša teoretickú možnosť ich prezradenia, čo v konečnom dôsledku môže viesť matku k rozhodnutiu nepostupovať toto riziko a zvoliť inú, oveľa horšiu alternatívu.*“ Anonymné odloženie dieťaťa predstavuje podľa dôvodovej správy k návrhu účinnejšiu formu ochrany pred vypradením osobných údajov, na druhej strane však neposkytuje pre dieťa možnosť potenciálneho využitia údajov z anamnézy matky.

Na základe druhého návrhu by sa mali urýchliť adopcie v prípadoch, kedy matka dieťaťa je už v do-

be narodenia rozhodnutá zveriť dieťa k adopcii. Okrem toho je účelom návrhu aj zaistenie rýchlejšieho rozhodovania súdov o tzv. kvalifikovanom nezájme, ktorý je vo väčšine prípadov podmienkou konania o osvojení (návrh chce stanoviť pre súdy záväznú lehotu na rozhodnutie o kvalifikovanom nezájme v dĺžke 3 mesiacov).

Podľa informácie pána Brocka budú návrhy zákonov dané do podateľne NR SR do 20. augusta 2004, a mali by byť zaradené do programu septembrovej schôdze. Návrhy zákonov by mali byť podpísané aj poslancami iných poslaneckých klubov koalície i o pozície.

S iniciatívou zavedenia **anonymných pôrodov** prišlo aj Ministerstvo zdravotníctva. Začiatkom augusta tohto roka bola na web-stránke ministerstva uverejnená tlačová správa, podľa ktorej Ministerstvo zdravotníctva pripravilo pozmeňujúce návrhy k vládnemu návrhu zákona o zdravotnej starostlivosti a k vládnemu návrhu zákona o zdravotnom poistení, po schválení ktorých sa v zdravotníckych zariadeniach umožnia anonymné pôrody. Podľa tlačovej správy je zmyslom novely „*zabrániť situáciám, keď je dieťa odložené a, v lepšom prípade, následne nájdené. Odloženie dieťaťa mimo zdravotníckeho zariadenia znamená pre dieťa ohrozenie. Navrhovaná úprava slúži na ochranu matky a chráni život a zdravie dieťaťa.*“ O návrhu z dielne Ministerstva zdravotníctva by poslanci mali rozhodovať už na septembrovej schôdzi.(4) Žiaľ samotný návrh legislatívnych úprav sa mi nepodarilo získať, a tak Vám o tomto návrhu neviem poskytnúť bližšie informácie.

Podmienky na zlegalizovanie **utajených pôrodov** vytvára aj návrh nového zákona o rodine, ktorý pripravilo Ministerstvo spravodlivosti v spolupráci s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny a ktorý sa v súčasnosti nachádza v medzirezortnom pripomienkovom konaní. Podľa návrhu by nový zákon o rodine mal byť účinný od 1. januára 2005. Tento návrh je veľmi podobný českej legislatívnej úprave utajených pôrodov, ktorá bola schválená len prednedávnom a ktorá nadobudne účinnosť 1. septembra 2004. V dôvodovej správe sa ako argument pre utajené pôrody verus anonymné pôrody uvádza, že: „*Vzhľadom na zabezpečenie ochrany zdravia dieťaťa sa nejaví ako vhodné neuvádzať osobné údaje matky do zdravotnej dokumentácie. V praxi by sa tak prakticky znemožnilo zistiť dôležité informácie zdravotnej povahy, ktoré by mohli mať význam napr. pri liečbe dieťaťa (genetické predpoklady a pod.)*“

Podľa pripraveného návrhu by mohla akákoľvek žena zanechať dieťa v zdravotníckom zariadení, v ktorom ho porodila bez toho, aby sa začalo voči nej trestné stíhanie. Na splnenie tejto podmienky bude však musieť táto žena požiadať dané zdravotnícke zariadenie o zabezpečenie osobitnej ochrany svojich osobných údajov. Dané zdravotnícke zariadenie je povinné v prípade takýchto žien viesť osobitnú zdravotnú dokumentáciu v rozsahu starostlivosti súvisiacej s tehotenstvom a pôrodom. Na rozdiel od tzv. anonymných pôrodov bude naďalej takáto osobitná zdravotná dokumentácia obsahovať rovnaké údaje ako bežná zdravotná dokumentácia iných žien, ktoré porodila dieťa v tomto zdravotnom zariadení. Rozdiel však spočíva v tom, že osobitná zdravotná dokumentácia musí byť vedená oddelene od zdravotnej dokumentácie ostatných pacientov a zdravotnícke zariadenie je povinné zabezpečiť, aby k nej nemali prístup iné osoby ako ošetrojúci lekár.

Na čo je potrebné upozorniť

Ako som už uviedla v úvodnej časti, účelom umožnenia anonymných alebo utajených pôrodov je snaha poskytnúť alternatívu ženám, ktoré by v inom prípade volili horšiu alternatívu, a to najmä umelý potrat. Pri niektorých návrhoch zákonov sa uvádza ako dôvod aj predchádzanie prípadom odloženia novorodencov na nebezpečných miestach, resp. až prípadom usmrtenia novorodenca matkou. Na odôvodnenie anonymných odložení sa uvádzajú najmä dva posledne uvedené dôvody. V súvislosti s týmito účelmi považujem za potrebné poukázať na to, že návrhy zákonov tento svoj účel nemusia splniť.

Vo vzťahu k zníženiu počtu umelých potratov si dovoľm poukázať na skutočnosť, že ani jeden z pripravovaných návrhov zákonov neuviedol nejakú konkrétnu štúdiu, ktorá by preukazovala, že možnosť anonymných a utajených pôrodov znižuje počet vykonaných umelých potratov. Je otáznou, či takéto štúdie vôbec existujú a ak áno, do akej miery sú pravdivé.

Zarážajúca je tiež skutočnosť, že navrhované zákony o utajených pôdoch (myslím tým úpravu z dielne Ministerstva spravodlivosti a návrh pripravený skupinou poslancov pod vedením Júliusa Brocku) nie sú nijakým spôsobom prepojené s platným zákonom o umelých potratoch. Podľa platnej legislatívy o umelých potratoch je možné v Slovenskej republike požiadať o vykonanie umelého potratu bez uvedenia dôvodu alebo zo zdravotných dôvodov do 12 týždňov tehotenstva. Z genetických dôvodov je možné umelý potrat vykonať do 24 týždňov a v prí-

pade ohrozenia života ženy alebo ak sa zistilo, že dieťa nie je schopné života alebo je ťažko poškodené, tak až do ukončenia tehotenstva. Ak teda určitá matka zamýšľa umelý potrat, tak väčšinou v nejakej lehote, podľa toho aký má na toto rozhodnutie dôvod. Napr. v prípade neexistencie nejakého konkrétneho dôvodu musí jej rozhodnutie spravidla padnúť už do 12 týždňov tehotenstva, samozrejme za predpokladu, že sa má umelý potrat vykonať legálne. Návrhy zákonov o umelých pôdoch však nestanovujú na rozhodnutie ženy žiadne lehoty. Matka môže požiadať o utajenie svojho pôrodu až bezprostredne pred pôrodom, resp. kedykoľvek pred týmto príchodom. Nikto nebude skúmať prečo sa matka pre utajený pôrod rozhodla, a teda je otáznou ako sa vlastne bude dať v budúcnosti zistiť, či zákon spĺňa svoj účel, a či možnosť utajených pôrodov skutočne využívajú ženy, ktoré by v inom prípade išli na umelý potrat. Samozrejme, na to, aby sa zistila účinnosť tohto zákona, by sa dalo použiť aj jednoduché porovnanie počtu utajených pôrodov v určitom konkrétnom roku a počtu vykonaných umelých potratov v tomto roku. Na prvý pohľad by sa mohlo zdať, že v prípade, že sa počet vykonaných umelých potratov zníži minimálne o počet vykonaných utajených pôrodov, mohli by sme zákon o utajených pôdoch považovať za úspešný. Takýto postup by bol však veľmi zjednodušený a dovoľm si tvrdiť, že aj nesprávny, podobne ako sú nesprávne a zjednodušené tvrdenia, že dôvodom znižovania počtu umelých potratov je zvýšený počet žien užívajúcich antikoncepciu.

Ani úvahy poukazujúce na to, že utajené alebo anonymné pôrody alebo anonymné odloženia novorodencov by mali znížiť počet odložených detí na nebezpečných miestach a počet vrážd novorodencov, nie sú riadne preukázané a podľa viacerých zverejnených štúdií sú nesprávne. Na tento fakt poukazuje napr. štúdiá, ktorá bola vykonaná v roku 2002 na univerzite v Hannoveri interdisciplinárnym tímom pracovníkov.⁽⁵⁾ Podľa tejto štúdie sa zistilo, že od roku 2000, keď v Nemecku začali vznikať prvé Babyklappen a keď prvé kliniky začali poskytovať možnosť anonymných pôrodov, počet odložených a zavraždených novorodencov takmer vôbec neklesol, naopak od roku 1999 sa počet týchto detí pohybuje okolo 30 za rok (v roku 1999 to bolo 34 z toho 21 zavraždených alebo zomrelých v dôsledku odloženia, v roku 2002 to bolo 31 novorodencov, z toho 17 zavraždených alebo zomrelých v dôsledku odloženia). Podobné výsledky sa objavujú aj v USA, kde sa taktiež ukázalo, že napriek stúpajúcemu počtu prijatých „Safe Haven“ zákonov, teda zákonov umož-

ňujúcich beztriestne zanechať svoje narodené dieťa v bezpečných podmienkach, počet novorodencov odložených na iných miestach, v nebezpečnejších podmienkach neklesá.(6)

V tejto súvislosti odborníci v USA aj v Nemecku konštatovali, že spolu s možnosťou anonymných pôrodov a anonymného odloženia novorodencov sa začína vytvárať nová klientela, ktorá tieto možnosti využíva, pričom však nejde o matky, ktoré by v prípade neexistencie týchto možností svoje deti odložili alebo zavraždili. Je možné, že tieto matky by pravdepodobne v prípade neexistencie týchto možností volili iné riešenie, a to buď možnosť vyzdania sa svojho dieťaťa cestou legálnej adopcie s uvedením všetkých osobných údajov, alebo aj možnosť výchovy dieťaťa. Podľa už spomínanej nemeckej štúdie vykonanej na univerzite v Hannoveri, babyklappen a anonymné pôrody spôsobili od ich zavedenia (začiatok roka 2000) až do termínu štúdie (sept./okt. 2002) navršenie počtu opustených detí minimálne o 90 (45 prostredníctvom babyklappen a 45 prostredníctvom anonymných pôrodov), reálne o 100 až 120. Je pravdepodobné, že ak by v Nemecku neexistovali babyklappen alebo anonymné pôrody, mohli by byť tieto deti vychovávané matkou alebo odovzdané na adopciu. Preto členovia interdisciplinárnej pracovnej skupiny, ktorá vykonávala štúdiu, žiadali po jej vykonaní o zákaz babyklappen a anonymných pôrodov a o väčšiu propagáciu a zlepšenie prístupnosti už existujúcich foriem pomoci.

K podobným záverom ako výskumný tím v Hannoveri prišla aj guvernérka štátu Hawai, pani Linda Lingle, ktorá v júni 2003 zabránila prijatiu zákona „Safe Haven“ umožňujúceho anonymné odloženie novorodenca v tomto štáte. Vďaka pani Lingle patrí Hawai k jedným z posledných štátov USA, v ktorom zákon neumožňuje legálne odloženie novorodenca. Guvernérka po zvážení všetkých pora proti anonymných odložením, prišla k názoru, že „všetko dobro, ktoré môže byť dosiahnuté zákonom „Safe Haven“ by bolo pravdepodobne prevážené škodou, ktorú by tento zákon spôsobil.“ Pani Linda Lingle tiež zdôrazňuje, že tvrdenia zástancov zákonov „Safe Haven“, že anonymne odložené deti sú nažive vďaka týmto zákonom, nemusia byť pravdivé. Rovnako sa totiž môže tvrdiť, že ak by anonymné odloženie nebolo legálne tieto deti by mohli byť umiestnené do agentúry sprostredkujúcich adopciu alebo by mohli byť vychovávané členmi rodiny. Podľa pani Lingle by sa spoločnosť mala, radšej ako o zlegalizovanie anonymných odložením snažiť o iné. Napríklad o zlepšenie vzdelávania mladých ľudí k tomu, aby nech-

cene neotehotneli. A ak už otehotnejú, spoločnosť by mala zabezpečiť, aby bolo týmto mladým ľuďom ponúknuté poradenstvo a iné podporné služby. Odkázanie na agentúru sprostredkujúcu adopciu je podľa guvernérky určite lepšia možnosť ako odkázanie na možnosť opustenia dieťaťa.(7)

Na záver by som chcela upozorniť ešte na jeden nebezpečný aspekt anonymných a utajených pôrodov a anonymného odloženia novorodenca. Podľa čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky je starostlivosť o deti a ich výchova právom, ale zároveň aj povinnosťou rodičov. Všetky predložené návrhy umožňujú rodičom sa tejto povinnosti veľmi ľahko zbaviť a preniesť ju v plnej miere na štát. Je všeobecne známe, že zákony ovplyvňujú morálku spoločnosti. Ak je určité konanie povolené zákonom, ľudia ho postupne začínajú chápať ako konanie morálne. Ako príklad možno použiť legislatívu umožňujúcu umelé potraty. Približne 50 rokov po tom, čo bolo na Slovensku prijatá 1. úprava umožňujúca v určitých prípadoch umelé potraty, považuje väčšina spoločnosti umelý potrat za niečo úplne normálne a dokonca sa umelý potrat začína považovať za právo ženy. Preto existuje nebezpečenstvo, že umožnenie anonymných alebo utajených pôrodov alebo anonymného odloženia novorodencov bude viesť k tomu, že v spoločnosti sa odloženie dieťaťa začne pokladať za morálne konanie. Zákony sú síce určené pre ženy v núdzi, keďže však zároveň nestanovujú žiadnu kontrolu tejto núdze, je možné, že tieto možnosti začnú postupne využívať aj iné matky. V súvislosti s výchovou rodičov k zodpovednosti teda zákony o anonymných alebo utajených pôrodoch alebo anonymnom odložení novorodenca môžu mať podľa mňa pre spoločnosť neželateľný vplyv. Prijatie týchto zákonov by bolo ospravedlňiteľné vtedy, ak by bolo stopercentne preukázané, že by zabránili umrcovaniu detí. Ak by však existovali pochybnosti, myslím si, že by spoločnosť nemala tieto návrhy z dôvodu ochrany morálnych hodnôt prijať a mala by hľadať iné, lepšie riešenia, napr. celkové zlepšenie systému pomoci pre matky v núdzi, vylepšenie možnosti prenechania dieťaťa na adopciu.

Záver

V súčasnosti pripravované návrhy legislatívnych úprav umožňujúce v Slovenskej republike anonymné alebo utajené pôrody alebo anonymné odloženia dieťaťa v sebe skrývajú nebezpečné posolstvo, že opustenie dieťaťa je morálne akceptovateľné. Tieto zákony totiž umožňujú matke zbaviť sa svojho práva a súčasne povinnosti starať sa a vychovávať svoje dieťa tým, že ho matka nechá bez uvedenia akých-

koľvek osobných údajov v zdravotníckom zariadení alebo tým, že požiada o utajenie svojich osobných údajov. Účelom prijatia týchto legislatívnych úprav je poskytnúť alternatívne riešenia pre ženy v núdzi, ktoré by v inom prípade išli pravdepodobne na umelý potrat alebo by svoje dieťa po pôrode opustili alebo dokonca zavraždili. Legislatívne úpravy by teda mali viesť k zníženiu počtu umelých potratov, počtu novorodeniat opustených v nebezpečných podmienkach a počtu usmrtení novorodencov ich matkami. Želala by som si, a nepochybujem o tom, že si to želajú aj všetci navrhovatelia uvádzaných spôsobov riešení, aby tieto opatrenia priniesli zlepšenie situácie. Na základe zahraničných štúdií a názorov odborníkov mám však pochybnosti o tom, či legislatívne návrhy sú schopné splniť tento účel. Najmä vzhľadom na túto skutočnosť ako aj vzhľadom na nebezpečné poslanstvo, ktoré legislatívne úpravy v sebe skrývajú, si myslím, že prijatie týchto legislatívnych návrhov by mala sprevádzať široká odborná diskusia. V prípade, že by odborná diskusia preukázala, že tvrdenia obsiahnuté v zahraničných štúdiách a názory zahraničných odborníkov sú odôvodnené, a že skutočne možno pochybovať o tom, že zákony splnia svoj účel, mal by parlament tieto legislatívne návrhy odmietnuť a zamerať sa na skvalitnenie už existujúcich legálnych možností pomoci štátu rodičom v núdzi, napr. na možnosť prenechania dieťaťa na adopciu.

*Martina Fričová, právnička
martinafricova@hotmail.com*

Poznámky:

(1) Zpracované podľa materiálu: Anonymní porod a otázky související (adopce, právo na znalost původu, původ u asistované reprodukce a další problémy), Informačný podklad pre Parlament Českej republiky č. 5.213, spracovala: Mgr. Vladimíra Pejchalová - Grünwaldová.

(2) Z článku pod názvom „Proč utajené porody“ uverejneného na stránke www.prolife.cz.

(3) Domino fórum, rok 2004, číslo 23, článok Evy Čobejovej pod názvom „Anonymné, či utajené?“

(4) Podľa článku uvedeného na www.health.gov.sk z názvom „Návrh na anonymné pôrody“ a www.feminet.sk v článku s názvom „Pozmeňujúce návrhy umožnia anonymné pôrody.“

(5) Výsledky štúdie sú uverejnené napr. na stránke

http://www.oneworldweb.de/tdh/themen/babyklappe/ie/iaq_verbot_babyklappe.html

(6) http://www.religioustolerance.org/saf_have.htm

(7) Spracované podľa článku „Haven laws make matters worse for all“ uverejneného na stránke <http://www.hawaii.gov/gov/Members/Rhonda/e-Newsletter/Members/Rhonda/Photos/haven>

Možnosť objednania publikácií

Poslite nám do redakcie objednávku kníh s udaním počtu objednaných kusov a spätnou adresou. My zabezpečíme, aby Vám objednané tituly v požadovanom množstve boli zaslané na dobierku od vydavateľa.

Nádej pre budúcnosť, Aktuálne poslanstvo Písma Svätého – Biblie ženám zaskočených tehotenstvom.

Reálna pomoc a sila pre situácie rozhodujúce o živote a smrti. Nádej, ktorá Vás nesklame ... Vydala medzinárodná biblická spoločnosť. Bratislava, 1997. Počet strán: 72. Cena (bez poštovného): 33,- Sk

Marilyn M. Shannonová: **Plodnosť, cykly a výživa.** Môže vaše stravovanie ovplyvniť menštruačné cykly a vašu plodnosť? Z obsahu: nepravidelné cykly, bolestivá menštruácia, predmenštruačný syndróm, silné krvácanie, premenopauza, tehotenstvo, nevolnosť v tehotenstve, opakované potraty, neplodnosť, neplodnosť muža. Liga pár páru na Slovensku, Počet strán: 148. Cena (bez poštovného): 155,- Sk

Oznam pre všetkých, ktorí si objednali zborník z konferencie Vyber si život

27. marca 2004 sa v Rajeckých Tepliaciach konal už VI. ročník konferencie Vyber si život. Zborník z tejto konferencie sa bude distribuovať v mesiacoch september a október. Všetci, ktorí si ho objednali a zaplatili, budú vybavení prioritne. Ak má ešte niekto záujem o vydaný zborník, môže si ho objednať na adrese redakcie alebo priamo u organizácie Áno pre život, Riečna 10, 013 13 Rajecké Teplice. Cena zborníka (bez poštovného) je 200,- Sk.

Hildegard Brem O Cist: **Gianna Beretta Molla.** Cena (bez poštovného): 35,-Sk.

Konkrétna pomoc ženám a rodinám v núdzi

ZELENÉ ČÍSLO: 0800 1200 24

– Pomoc tehotným ženám v núdzi, pomoc týraným ženám s deťmi.

– Prevádzkuje ho Áno pre život, n. o., 24 hodín denne.

– Bezplatne sa dovoláte z pevnej linky kdekoľvek na území SR.

♦ Áno pre život, n. o. - pomoc tehotným ženám v núdzi, pomoc týraným ženám s deťmi

Riečna 10, 013 13 Rajce Teplice

Mobil: 0903 534 894

E-mail: apz@nextra.sk

<http://www.anoprezivot.sk/>

♦ Spoločnosť Downovho syndrómu na Slovensku

ÚPKM, Limbová 14, 833 01 Bratislava

Tel.: 02/5936 9324

Fax: 02/5477 3906

E-mail: sds@inmail.sk

<http://sds.host.sk>

♦ Inštitút Krista Veľkňaza - pomoc telesne postihnutým, pomoc osamelým matkám s deťmi a tehotným ženám v núdzi

059 73 Žakovce 30

Tel./fax: 052/4592180, 4592739

E-mail: ikv@sinet.sk

♦ Slovenská katolícka charita

Kapitulská 18, 814 15 Bratislava

Tel.: 02/54431506

Fax: 02/54433097

E-mail: info_charita@computel.sk

<http://www.charita.sk/>

♦ **Dom Charitas sv. Kláry** - pomoc týraným a zneužívaným dievčatám a ženám 15 až 25-ročným
Borbisova 5, 031 01 Liptovský Mikuláš
Tel.: 044/5621932

♦ **Dom sv. Alžbety** - dom pre osamelé matky s deťmi

Ulica 9. Mája 74, 974 01 Banská Bystrica

Tel.: 088/414 44 31

♦ **Dom sv. Anny** - pre deti s kombinovaným postihom

Letná 7, 064 01 Stará Lubovňa

Tel.: 052/4322196

♦ **Denné detské sanatórium** pre deti s poruchami pohybového ústrojenstva a zraku
Duchnovičova 22, 066 01 Humenné

Tel.: 057/7752546

♦ **Dom Charitas sv. Jozefa** - pomoc tehotným ženám v núdzi a dom pre mentálne a kombinovane postihnuté deti

Jiřího Wolkra 41

052 05 Spišská Nová Ves

Tel.: 053/4428366

♦ **Dom Charitas sv. Rodiny** - chránené bývanie pre dospelých ľudí s mentálnym postihnutím v novej kombinácii s telesným postihnutím

Čenčice 2, 059 13 Jánovce

Tel.: 052/7793141

♦ Diakonické združenie Betánia

Partizánska 6, 811 03 Bratislava

Tel: 02/54435885

E-mail: betania@isternet.sk

<http://www.betania.sk/>

♦ **Dom Betánia Kalinovo** - pomoc ľuďom s telesným postihnutím

Hrabovo 771, 985 01 Kalinovo

Tel./fax: 047/4390691

E-mail: dombetka@isternet.sk

♦ Evanjelická diakonia

Palisády 46, 811 06 Bratislava, pre poštový styk:
P.O.BOX 82, 814 99 Bratislava

Tel.: 02/5441 7498, Fax: 02/5441 2246

E-mail: diakonia@diakonia.sk,

<http://www.ecav.sk/>

♦ **Evanjelická špeciálna základná škola internátna pre hluchoslepé deti**

082 07 Červenica 114

Tel./fax: 051/7790 215

E-mail: evphsd@vadium.sk

Viera a svetlo - pomoc postihnutým ľuďom

Pekníkova 1, 841 02 Bratislava

Tel. / fax 643 60 725,

E-mail: viera.svetlo@kjs.sk

♦ Samaritán - pomoc telesne postihnutým

Spoločenstvo Samaritán, Novoveská 32,

841 07 Bratislava,

Tel.: 02 / 64 536 045, 0905 465 137

E-mail: samaritan@ba.sknet.sk

♦ Regionálna pobočka:

Štefánikovo námestie 3/5, 967 01 Kremnica

Tel.: 045/674 24 23

Mobil: 0907 400 708

E-mail: samaritancka@euroweb.sk

<http://www.domov-samaritan.sk>

Vážení čitatelia,
Spravodajca občianskeho združenia Fórum života si môžete objednať vyplnením a zaslaním objednávky uvedenej na tejto strane.

Rovnako môžete časopis objednať aj svojim priateľom a známym, o ktorých viete, že by ich informácie uverejňované v časopise zaujímali.

Budeme veľmi radi, keď nám pošlete Vaše postrehy, námety, komentáre. Ak sa dozviete o nejakej zaujímavej akcii vo vašom okolí, ktorá by korešpondovala so zameraním časo-

pisu, alebo sami takú akciu pripravujete, pošlite nám o nej informáciu. Radi ju uverejníme.

Svoj príspevok, ktorým umožníte vydávanie Spravodajcu o. z. Fórum života, ako aj vykonávanie ďalšej činnosti Fóra života, o. z., môžete poukázať prostredníctvom vlozenej poukážky alebo iným spôsobom:

Názov účtu: Fórum života
Banka: Slovenská sporiteľňa, Rajecké Teplice
Číslo účtu: 0422874576/ 0900
Ďakujeme.

Objednávka

Objednávam si Spravodajcu o. z. Fórum života v počte kusov:

Meno a priezvisko

Organizácia

Chcem dostávať Spravodajcu o. z. Fórum života na
poštovú adresu:

.....
e-mailovú adresu:

Podpis:

V dňa

Vyplnenú objednávku zašlite na adresu: Fórum života Mamateyova 4, 851 04 Bratislava alebo si časopis objednať prostredníctvom e-mailu na adrese: spravodajca@forumzivota.sk.

Spravodajca občianskeho združenia Fórum života, registračné číslo: MK SR 3253/2004
Vydáva: Fórum života, o. z., Mamateyova 4, 851 04, Bratislava, www.forumzivota.sk.
Fórum života je občianske združenie fyzických a právnických osôb. Jeho cieľom je budovať spoločnosť, ktorá rešpektuje ľudský život vo všetkých jeho formách od počatia po prirodzenú smrť a podporuje rodinu ako optimálne miesto vzniku a rozvoja ľudského života.
Kontakt na redakciu: Mamateyova 4, 851 04 Bratislava, e-mail: spravodajca@forumzivota.sk.
Číslo 4/ 2004, vyšlo v auguste 2004. Spravodajca o. z. Fórum života vychádza od decembra 2003.
Akékoľvek rozširovanie textov je povolené s podmienkou uvedenia zdroja.
Číslo redakčne pripravili: Patrik Daniška, Marek Michalčík, Tomáš Hupka. Preklady: Anton Frič, Michal Svetský, Patrik Daniška. Ďakujeme autorke tematickej časti za poskytnutie príspevku bez nároku na honorár.
Jazyková korektúra: Veronika Lagová, Lubomír Báfa. Grafika a DTP tlačenej podoby: Stanislav Endrych, Tomáš Hupka.
Fórum života 2004.